

การวิเคราะห์พื้นที่ชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี

การศึกษาในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์พื้นที่ชุมชนชายทะเล โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานของชุมชนชายทะเลจากบทที่ 3 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในชุมชนชายทะเล และจากการศึกษาจริงในพื้นที่ชุมชนชายทะเล เพื่อชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหา ผลกระทบของปัญหาที่มีต่อพื้นที่ชุมชนชายทะเล ตลอดจนการศึกษาถึงศักยภาพ ข้อจำกัดของพื้นที่ชุมชนชายทะเล และประเด็นการปรับปรุงฟื้นฟู ซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมที่เหมาะสมและเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยพิจารณาร่วมกับผังเมืองรวมเมืองชลบุรี ที่กำหนดให้พื้นที่นี้เป็นย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางโดยหาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนชายทะเลว่า จะสามารถเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวมเมืองชลบุรีได้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนจะสามารถหาแนวทางในการปรับปรุงฟื้นฟูและวิธีการทางผังเมืองที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไปได้

4.1 การประเมินผลแบบสอบถาม

จากการสำรวจข้อมูลด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและแนวทางในการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนชายทะเลทั้งจากการสำรวจโดยการสังเกต การสัมภาษณ์และการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนชายทะเล และเจ้าของที่ดินในชุมชนชายทะเลเป็นหลักเพื่อได้ข้อมูลที่มีความเป็นจริงสูงโดยการออกแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 400 ชุด การออกแบบสอบถามเบื้องต้นได้ทำการจัดแยกออกเป็นพื้นที่ชุมชนย่อยซึ่งในชุมชนชายทะเลมีชุมชนย่อยอยู่ประมาณ 10 ชุมชนแต่เป็นชุมชนที่ชาวบ้านเรียกกันเองทางเทศบาลเมืองชลบุรียังไม่ได้จัดตั้งอย่างเป็นทางการ แต่เมื่อทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเบื้องต้นทำให้รับทราบข้อมูลปัญหาของชุมชนย่อยว่ามีปัญหาไปในลักษณะเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ สาเหตุเนื่องจากการตั้งถิ่นฐานของชุมชนชายทะเลเป็นการตั้งขึ้นมาในช่วงเวลาเดียวกันและอยู่ในลักษณะภูมิประเทศเดียวกันคือการบุกรุกลงทะเลดังนั้นข้อจำกัดต่าง ๆ ของพื้นที่จึงเหมือนกันแต่ปัญหาจะ

รุนแรงแตกต่างกันบ้างกรณีที่อยู่ในชุมชนย่อยนั้นก็มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่รวมทั้งประชากรที่เป็นชาวชุมชนดั้งเดิมกับประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยชุมชนจะเป็นตัวชี้วัดปัญหาได้อย่างดีเพราะชาวชุมชนดั้งเดิมจะร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นเนื่องจากมีความผูกพันกับชุมชนส่วนประชากรแฝงจะอาศัยอยู่ในชุมชนแบบไม่รับรู้ปัญหาเพราะไม่ผูกพันกับชุมชนส่วนการออกแบบสอบถามได้ผลสรุปด้านต่างๆ ของชุมชนชายทะเลดังนี้

4.1.1 ลักษณะทางด้านประชากร

จากกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในชุมชนชายทะเลส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงร้อยละ 64.3 ซึ่งช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน อายุระหว่าง 26 - 30 ปี ร้อยละ 49.7 มีสถานภาพครอบครัวเป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 67.1 ในเรื่องของระดับการศึกษานั้นส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเรียนจบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ร้อยละ 18.5 รองลงมาคือจบสายอาชีพร้อยละ 16.4 จบระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13.1 ตามลำดับประชาชนที่เป็นเจ้าของที่ดินเป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 56.6

การประกอบอาชีพหลักของประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ คิดเป็นร้อยละ 42.5 อาชีพประมงคิดเป็นร้อยละ 17.5 รับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นลูกจ้างตามร้านค้าหรือเรือประมง คิดเป็นร้อยละ 15.6 และรับราชการเป็นอาชีพอันดับรองลงมาของประชาชนในชุมชนชายทะเล คิดเป็นร้อยละ 8.9

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ(ปี)	จำนวน	ร้อยละ
26 - 30	167	49.7
31 - 40	92	27.4
41 - 50	45	13.4
51 - 60	25	7.4
60 ปีขึ้นไป	7	2.1
รวม	336	100.0
การประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขายเล็กๆ น้อยๆ	134	42.5
ประมง	55	17.5
รับจ้างทั่วไป	49	15.6
รับราชการ	28	8.9
การประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	21	6.7
แม่บ้าน	6	1.9
อาชีพอิสระ	6	1.9
รัฐวิสาหกิจ	5	1.6
เจ้าของธุรกิจ	5	1.6
ไม่ระบุอาชีพ	4	1.3
ไม่มีอาชีพ	2	0.6
รวม	315	100.0
รายได้ต่อเดือน (บาท / เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 4,000	97	29
4,000 - 6,000	124	37.1
6,000 - 8,000	59	17.7
8,000 - 10,000	14	4.2
10,000 - 12,000	15	4.5
12,000 - 15,000	13	3.9
มากกว่า 15,000	12	3.6
รวม	334	100.0
รายได้ต่อเดือนของครัวเรือน (บาท / เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000	113	34.1
10,000 - 15,000	113	34.1
15,000 - 20,000	23	6.9
20,000 - 25,000	26	7.9
25,000 - 30,000	32	9.7
30,000 - 50,000	10	3
มากกว่า 50,000	13	9.3
ไม่ระบุรายได้	1	0.3
รวม	331	100.0

ที่มา : แบบสอบถาม

ด้านโครงสร้างครอบครัวพบว่าลักษณะครอบครัวของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเล มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูกหรืออาศัยอยู่กันในลักษณะเครือญาติ ซึ่งสถิติจากแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยครอบครัวละ 1-2 คนคิดเป็นร้อยละ 29.4 และ 3-4 คนคิดเป็นร้อยละ 28.1 ซึ่งเป็นไปตามลักษณะทั่วไปของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเมือง

เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนชายทะเลนี้ พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนร้อยละ 29.5 อาศัยอยู่ในชุมชนนี้เป็นเวลา 16 - 20 ปี ส่วนรองลงมาเป็นการพักอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลามากกว่า 30 ปีขึ้นไป ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านด้วยกันมีลักษณะเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 60.7 โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในกรณีที่บ้านพักอาศัยอยู่ใกล้กันหรืออยู่ในละแวกชอยเดียวกันหรือเป็นญาติกัน จึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ทั้งที่เป็นประชาชนโดยทั่วไปและ เป็นเจ้าของที่ดินเองเป็นคนเก่าแก่ของชุมชนชายทะเลอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มานาน และน่าจะมีความผูกพันกับพื้นที่และชุมชนพอสมควรโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่เป็นเจ้าของที่ดิน และมีระดับการศึกษาที่น่าจะทำให้เป็นศักยภาพสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนชายทะเล

4.1.2 ลักษณะของที่พักอาศัยและการครอบครอง

ที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 44.8 เป็นบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้ เป็นบ้านไม้ร้อยละ 21.2 เป็นตึกแถวร้อยละ 17.8 จากจำนวนบ้านดังกล่าวทำให้ทราบว่าวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านพักอาศัยส่วนมากของชุมชนชายทะเลจะเป็นวัสดุที่ไม่ทนทานและราคาถูก ซึ่งสอดคล้องกับรายได้ของคนในชุมชนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพต่ำ ทำให้การเลือกวัสดุในการปลูกสร้างบ้านไม่มีและโอกาสในการซ่อมบำรุงบ้านก็น้อยลงไปและส่วนใหญ่จะใช้บ้านเป็นที่พักอาศัยถึงร้อยละ 50.5 รองลงมาเป็นเพื่อการพาณิชย์และการพักอาศัยร้อยละ 24.1 และเพื่อการพาณิชย์ร้อยละ 16.3 การครอบครองที่ดินเป็นเจ้าของร้อยละ 56.6 เป็นผู้เช่าร้อยละ 24.6 และเป็นผู้อาศัยร้อยละ 18.8 ส่วนการครอบครองที่พักอาศัยคือบ้านจะเป็นเจ้าของบ้านประมาณร้อยละ 58.9 เป็นผู้อาศัยร้อยละ 21.1 และเป็นผู้เช่าอาศัยร้อยละ 19.1 จะเห็นว่าชุมชนชายทะเลผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของที่ดินกับบ้านพักอาศัยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการใช้ประโยชน์อาคารส่วน

มากจะเป็นเพื่อการพักอาศัยส่วนรองลงมาคือเพื่อพักอาศัยและค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ด้วยสาเหตุเนื่องจากไม่มีงานประจำที่จะต้องทำเพราะโอกาสในการหางานทำมีน้อย เพราะจบการศึกษาต่ำจึงใช้ที่พักอาศัยเป็นร้านค้าขายเพื่อหารายได้เพิ่มให้กับครอบครัว

4.1.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในชุมชนชายทะเลมีรายได้ค่อนข้างต่ำ ซึ่งอยู่ระหว่าง 4,000 - 6,000 บาท ร้อยละ 37.1 และร้อยละ 29 มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท ส่วนรายได้ทั้งหมดเรือนอยู่ที่ 10,000 – 15,000 บาทเป็นร้อยละ 34.1 และต่ำกว่า 10,000 บาทร้อยละ 34.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชากรของชุมชนชายทะเลมีปัญหาเรื่องรายได้ จึงถือว่าเป็นชุมชนที่มีผู้มีรายได้น้อยอาศัยอยู่มาก และส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริมร้อยละ 93.4 และต้องการที่จะให้มีแหล่งงานเพิ่มในชุมชนชายทะเลเพื่อให้คนในชุมชนได้มีงานทำและเป็นการเพิ่มรายได้ช่องทางหนึ่งด้วย เมื่อพิจารณาจากการครอบครองที่ดิน จะเห็นว่าประชาชนที่มีรายได้ต่ำมักมีสถานะเป็นผู้เช่าที่ดินหรือเช่าบ้านในชุมชน และประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ดังนั้นประชากรในชุมชนจึงต้องการให้เกิดการปรับปรุงในด้านที่ จะทำให้เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของทุกคนในชุมชนดีขึ้น แต่ประชากรในกลุ่มนี้เป็นผู้ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการปรับปรุงพื้นที่ โดยตรงเนื่องจากไม่ใช่เจ้าของที่ดินและสามารถย้ายออกจากชุมชนชายทะเลได้ตลอดเวลาเพราะไม่มีความผูกพัน

ส่วนประชาชนที่เป็นเจ้าของที่ดินและบ้านพักอาศัยส่วนมากร้อยละ 56.6 ค่อนข้างมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ และเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญเพราะเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการปรับปรุงพื้นที่ชุมชน เป็นกำลังสำคัญทางเศรษฐกิจในพื้นที่ เพราะมีที่ดินของตนเป็นทุน โดยเฉพาะผู้ที่ปล่อยที่ดินให้รกร้างโดยไม่ทำให้เกิดประโยชน์ในเวลานี้ หากมีการพัฒนาพื้นที่ของตนก็อาจจะก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและมีรายได้เพิ่ม ซึ่งอาจส่งผลทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนโดยรวมดีขึ้น

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของประเภทอาคาร ระยะเวลาของการอยู่อาศัยในชุมชนและความสัมพันธ์ของชาวชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
16 - 20	96	29.5
มากกว่า 30 ปี	62	19.1
ต่ำกว่า 1 ปี	57	17.4
21 - 30	46	14.2
1 - 2 ปี	25	7.7
3 - 5	18	5.5
6 - 15	18	5.5
อื่น ๆ	3	0.90
รวม	325	100.0
ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน	จำนวน	ร้อยละ
รู้จักกันเป็นอย่างดี	179	60.7
รู้จักกันเพียงผิวเผิน	85	28.8
ไม่รู้จักกัน	30	10.2
อื่น ๆ	1	0.3
รวม	295	100.0
ประเภทที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
บ้านครึ่งปูนครึ่งไม้	146	44.8
บ้านไม้	69	21.2
ตึกแถว	58	17.8
ทาวเฮาส์	39	12.0
บ้านเดี่ยว ค.ส.ล.	11	3.4
อื่น ๆ	3	0.9
รวม	326	100.0
ระยะเวลาสิ่งปลูกสร้าง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	52	16.3
1-2 ปี	25	7.8
3-5 ปี	40	12.5
6-15 ปี	25	7.8
16-20 ปี	85	26.6
21-30 ปี	26	8.1
มากกว่า 30 ปี	64	20.0
อื่น ๆ	3	0.9
รวม	320	100.0

ที่มา : แบบสอบถาม

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชนชายทะเล

ประเภทของปัญหา	ปัญหา	สาเหตุของปัญหาที่สำคัญ
ปัญหาทางเศรษฐกิจ	แหล่งงานมีไม่เพียงพอ 46.4 % ความรู้สึกของชาวชุมชนต่อการทำงาน โรงงาน 39.7 % ลักษณะข้อจำกัดของพื้นที่ 13.8 %	ชาวชุมชนไม่นิยมทำงานโรงงาน 26.2 % งานมีน้อย 53.6 % โอกาสในการพัฒนาพื้นที่มีน้อย 19.0 %

ที่มา : แบบสอบถาม

4.1.4 ลักษณะทางด้านกายภาพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนชายทะเลมีความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านกายภาพของชุมชนดังนี้ มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่าและอาคารร้างกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน อาคารบ้านเรือนไม่มีความเป็นระเบียบและอยู่อย่างแออัด อาคารบ้านเรือนมีสภาพทรุดโทรม มีขยะตกค้างจำนวนมาก มีการรुक้าที่สาธารณประโยชน์ โดยเมื่อพิจารณาสภาพพื้นที่และการตั้งถิ่นฐานของชุมชนชายทะเลในอดีต พบว่ามีการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนในทะเล การเดินทางส่วนมากใช้สะพานไม้เป็นหลัก ส่วนเส้นทางการสัญจรภายในพื้นที่ชุมชนมีลักษณะเป็นการเดินเท้าหรือการใช้รถจักรยานยนต์เป็นส่วนมากทำให้ขนาดของถนนมีความแคบและเมื่อพัฒนาเป็นถนนคอนกรีตก็มีความกว้างเท่าเดิม ประชาชนทำการปลูกสร้างอาคารติดถนนเมื่อมีการขยายตัวของ การตั้งถิ่นฐานมีประชาชนเพิ่มมากขึ้นและอาคารบ้านเรือนเป็นไปอย่างไม่มีทิศทางและไม่เป็นระเบียบ จึงส่งผลมาถึงปัจจุบันทำให้การสร้างถนนมีข้อจำกัด เกิดเส้นทางที่มีความแคบคดเคี้ยวตามแนวการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือน และส่งผลทำให้ความกว้างของถนนและทางเท้าถูกจำกัดด้วยเช่นกัน ซึ่งบางจุดก็ไม่มีทางเท้าเลยบางจุดยังมีแต่ทางเดินเท้าและเป็นขอยตัน ทำให้บริเวณนั้นเป็นจุดอับของชุมชน เกิดเป็นแหล่งมั่วสุมทั้งเรื่องยาเสพติด การพนัน และการขายของผิดกฎหมายทุกประเภทได้

ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ส่วนใหญ่เสนอความคิดเห็นในลักษณะที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนในชุมชนซึ่งจำเป็นจะต้องมีการอาศัยผู้นำชุมชนเป็นผู้ชี้แนะ ประกอบกับใช้มาตรการทางกฎหมายเข้าควบคุมและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขเพียงลำพังโดยคนในชุมชน เช่น การพัฒนาที่รกร้างว่างเปล่าของเจ้าของที่ดินที่ไม่ยอมทำประโยชน์ใด ๆ ให้เกิดแก่ที่ดินตนเอง การแก้ไขปัญหาแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ เป็นต้น

ตารางที่ 4.4 ปัญหาด้านกายภาพของชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี

ปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ลักษณะของปัญหา	ผลกระทบของปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่า และ อาคารร้างกระจายอยู่ทั่วไป ในชุมชน มีปัญหา 24.6 % ไม่มีปัญหา 75.4 %	เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่ยอมนำที่ดินที่มีอยู่ มาใช้ประโยชน์ 28.6 % ที่สาธารณะไม่มีหน่วยงานใดนำมาพัฒนา 29.8 % บ้านถูกทิ้งร้าง 26.2 % เจ้าของบ้านไม่ยอมปรับปรุงบ้านเพื่ออยู่อาศัย ต่อไป 13.1 %	มีต้นไม้ขึ้นอยู่ทั่วไปในสภาพขาดการดูแล 41.3 % เป็นบริเวณที่มีน้ำท่วมขัง 28.8 % เป็นที่เสี่ยงภัยด้านอัคคีภัย 13.8 % ทำให้ชุมชนเกิดแหล่งเสื่อมโทรม 16.3 %	เกิดแหล่งเสื่อมโทรม 37.7 % เกิดแหล่งมีวัชพืชมบริเวณพื้นที่รกร้างว่างเปล่า และบริเวณอาคารร้าง 39 % ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 14.3 % เกิดโรคระบาดในชุมชน 7.8 %	พัฒนาพื้นที่ที่ถูกปล่อยให้รกร้างว่างเปล่าให้ เกิดประโยชน์ โดยใช้อำนาจรัฐซึ่งดำเนินการ โดยเทศบาลเมืองชลบุรี 63.3 % ให้เจ้าของบ้านทำการรื้อบ้านออกไป 17.7 % ให้เจ้าของบ้านทำการปรับปรุงบ้านเพื่ออยู่ อาศัยต่อไปหรือใช้ประโยชน์ด้านอื่น 17.7 %
2. อาคารบ้านเรือนไม่มีความ เป็นระเบียบ และอยู่อย่าง แออัด มีปัญหา 25 % ไม่มีปัญหา 75 %	มีการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยโดยไม่มีการวาง แผนเรื่องการใช้ที่ดินให้เป็นสัดส่วน 45.3 % มีการบุกรุกที่สาธารณะ 29.8 % ปลูกตามสภาพพื้นที่ 22.1 % ไม่มีโอกาสเลือก 9.5 %	ไม่มีที่เพื่อการนันทนาการ 23.9 % ต่างคนต่างปลูกสร้างอาคารโดยยึดความคิดตนเองเป็นหลักจึงไม่มีความเป็นระเบียบ 43.5 % พื้นที่จำกัด 13.0 % ยึดผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก 18.5 %	เกิดชุมชนแออัด 54.9 % ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีความสามัคคีในชุมชน 14.3 % ไม่มีพื้นที่โล่งบริเวณบ้านที่อยู่ติดต่อกัน 12.1 %	ปรับปรุงอาคารบ้านเรือนในส่วนที่ทำได้ ก่อนโดยใช้เงินไม่มาก 43.5 % ทำการรื้ออาคารที่ไม่ใช้ 10.9 % ทำการให้ความรู้ชาวบ้านบริเวณนั้นใน เรื่องของการเสียสละพื้นที่เพื่อนำมาทำที่ นันทนาการ 32.6 % สร้างความสามัคคีในชุมชน 9.8 %
3. อาคารบ้านเรือนมีสภาพ ทุุดโทรม มีปัญหา 34.0 % ไม่มีปัญหา 66.0 %	เจ้าของอาคารหรือที่อยู่อาศัยไม่ทำการดูแล บ้านเรือนของตนเอง 28.4 % ไม่มีเงินทำการปรับปรุง 23.9 % ถูกทิ้งร้าง 26.6 % ปลูกมาเป็นเวลานาน 18.3 %	มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นและไม่ถูก สุขลักษณะ 28.8 % บ้านเป็นบ้านเช่าราคาถูก 13.5 % บ้านมีสภาพเสื่อมโทรม 49.5 % เจ้าของทิ้งร้างเป็นเวลานาน 4.5 %	อาจจะเป็นแหล่งของโรคระบาดเนื่องจากที่ อยู่ไม่ถูกสุขลักษณะที่ดี 24.5 % ผู้เช่าบ้านไม่สนใจดูแลบ้าน 28.2 % เกิดแหล่งเสื่อมโทรม 33.6 % เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยเรื่องอัคคีภัย 10.9 %	ทำการปรับปรุงบ้านเรือนที่ทรุดโทรมให้มี สภาพดีขึ้นโดยของบจากรัฐสนับสนุน 36.0% เจ้าของบ้านเช่าทำการปรับปรุงบ้านเช่าให้ อยู่ในสภาพที่ดีก่อนจะเปิดให้คนอื่นเช่าต่อ 38.6 %

				รณรงค์ให้ทำความสะอาดโดยรอบอาคาร บ้านเรือนเป็นประจำ 22.8 %
4. มีขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก มีปัญหา 32.8 % ไม่มีปัญหา 67.2 %	นิยมทิ้งขยะลงทะเล 50.9 % จำนวนขยะในชุมชนชายทะเลมีมาก 29.5% เทศบาลจัดเก็บไม่ทัน 19.6 %	มีขยะและสิ่งปฏิกูลตกค้างส่งกลิ่น เหม็นเน่า 62.2 % เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค 19.8 % กำจัดขยะในชุมชนไม่ทัน 16.2 %	มีขยะในชุมชนเป็นจำนวนมาก 53.6 % มีโรคระบาดในชุมชน 17.3 % ประชาชนต้องสูดดมกลิ่นเหม็นเน่า จากขยะ 29.1 %	ทำการร่วมมือกันในการรณรงค์เรื่องการทิ้ง ขยะให้ถูกที่ตามที่ทางเทศบาลหรือชุมชนจัด ให้โดยเลิกทิ้งขยะลงทะเล 61.8 % เทศบาลต้องเพิ่มความถี่ในการจัดเก็บขยะ ในชุมชน 25.5 % พัฒนาพื้นที่โดยรอบให้สะอาด 10.9 %
5. มีการรुक้าที่สาธารณะ เช่น ถนน ทางเท้า และพื้นที่ใน ทะเล มีปัญหา 38.7 % ไม่มีปัญหา 61.3 %	มีบางคนในชุมชนใช้พื้นที่โดยการรुक้าที่ สาธารณะเช่นถนน 39.2 % มีการรुक้าที่สาธารณะ 25.4 % เกิดจากความเห็นแก่ตัว 35.4 %	ทางเข้าออกชุมชนคับแคบ 44.5 % เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งเพราะถนนเหลือพื้นที่การ จราจรน้อยลง 25.0 % ต่างคนต่างใช้ประโยชน์ 30.5%	สูญเสียพื้นที่ที่ใช้ในการสัญจรภายใน ชุมชนในบริเวณที่มีการรुक้าถนนหรือทาง เท้า 55.6 % ขาดความสามัคคีในชุมชน 23.0 % เกิดการแย่งใช้ประโยชน์ของที่ดินสาธารณะ 20.6 %	รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่รुक้าที่สาธารณะออก 41.4 % ทำการขยายถนนภายในชุมชนบางช่วงที่มี ขนาดแคบเกินไป 38.3 % ทำการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ของที่ดิน โดยทางเทศบาล 18.8 %

ที่มา : แบบสอบถาม

4.1.5 การคมนาคมขนส่ง

ลักษณะการเดินทางเข้าและออกของประชาชนในชุมชนชายทะเล จากที่พักอาศัยไปยังสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น ย่านพาณิชยกรรม ย่านราชการ ที่ทำงาน และตลาด ส่วนใหญ่ใช้ระยะทางในการเดินทางประมาณ 1 - 3 กม. ใช้เวลา 10 - 30 นาที ส่วนตลาดสดนั้นใช้ระยะทางในการเดินทางน้อยกว่า 1 กม. ซึ่งใช้เวลาน้อยกว่า 10 นาที ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงชุมชนชายทะเลมีตลาดทรัพย์สินซึ่งเป็นตลาดสดในเขตเทศบาลตั้งอยู่ใกล้ชุมชน และประชาชนในเมืองชลบุรีส่วนใหญ่นิยมไปใช้บริการ ดังนั้น จึงมีความสะดวกในการเดินทางไปใช้บริการ ส่วนวิธีการเดินทางของประชาชนในชุมชนชายทะเลนิยมใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะ ในการเดินทาง สันนิษฐานว่าแทบทุกครัวเรือนจะมีรถจักรยานยนต์ประจำบ้านไว้ใช้อย่างน้อยครัวเรือนละ 1 คัน เพราะลักษณะทางด้านกายภาพของชุมชนชายทะเลที่มีถนนคดเคี้ยวและขนาดแคบ ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ทำให้รถรับจ้างหรือรถประจำทางไม่มีสัญจรผ่านเข้ามาในพื้นที่ชุมชน ดังนั้นส่วนใหญ่จึงนิยมใช้ยานพาหนะส่วนตัวเสียมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งรถจักรยานยนต์ซึ่งมีความคล่องตัวและสะดวกในการเดินทางสูงกว่ารถยนต์ ซึ่งนิยมเป็นอันดับท้าย ๆ

ตารางที่ 4.5 ความห่างไกลและวิธีการเดินทางของประชาชนในชุมชนชายทะเล

ความห่างไกลและวิธีการเดินทาง		จากที่พักอาศัยไปยัง (ร้อยละ)		
		ย่านพาณิชย์กรรม	สถานที่ราชการ	ตลาด
ระยะทางในการเดินทาง	<1 กม.	26.9	16.10	28.60
	1-3 กม.	45.3	42.50	37.10
	3-5 กม.	15	21.80	17.10
	5-7 กม.	8.1	8.30	10.0
	7-10 กม.	2.6	7.8	4.8
	มากกว่า 10 กม.	2.1	3.6	2.4
ความห่างไกลและวิธีการเดินทาง		จากที่พักอาศัยไปยัง (ร้อยละ)		
		ย่านพาณิชย์กรรม	สถานที่ราชการ	ตลาด
ระยะเวลาในการเดินทาง	<10 นาที	13.9	21.80	31.3
	10-30 นาที	50.5	43.50	39.80
	30-40 นาที	17.3	19.20	15.6
	40-50 นาที	10.1	6.7	6.2
	50-60 นาที	6.3	5.7	5.7
	มากกว่า 60 นาที	1.9	3.1	1.4
พาหนะในการเดินทาง	รถประจำทาง	17.7	19.20	17.60
	จักรยานยนต์ส่วนตัว	63.60	54.40	56.20
	จักรยานยนต์รับจ้าง	8.70	14.00	12.90
	รถสามล้อ	1.30	3.60	1.00
	รถยนต์ส่วนตัว	2.60	5.20	5.70
	จักรยาน	3.00	2.60	3.80
	เดิน	2.20	0.00	2.40

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.1.6 การให้บริการสาธารณูปโภค

เนื่องจากพื้นที่ชุมชนชายทะเลตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี ดังนั้นการให้บริการเรื่องสาธารณูปโภคที่จำเป็นส่วนใหญ่ จะมีการกระจายทั่วถึงทุกพื้นที่ของชุมชนยกเว้นบางถนนซอยที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากจะมีปัญหาการแย่งกันใช้ระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม กับบ้านพักอาศัยและอาจจะมีปัญหาในแง่ของคุณภาพของการให้บริการและการบำรุงรักษาจากภาครัฐซึ่งเป็นผู้ให้บริการ ซึ่งอาจเกิดจากขาดการดูแลและตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดปัญหา หรือความไม่สะดวกในการใช้งานดังต่อไปนี้

1) ประปา ประชากรส่วนใหญ่ใช้น้ำประปาของเทศบาลเมืองชลบุรีในการอุปโภคบริโภค ดังนั้นปัญหาเรื่องประปาประชากรส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาร้อยละ 62 ซึ่งสาเหตุของปัญหาร้อยละ 33.9 คือน้ำประปาหยุดไหลบ่อยครั้ง รองลงมาคือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวชุมชนร้อยละ 31.6 และน้ำประปาไหลไม่แรงร้อยละ 26.9 ลักษณะของปัญหาน้ำประปาคือ ปริมาณน้ำมีน้อยร้อยละ 43.2 รองลงมาคือความสามารถในการผลิตต่ำร้อยละ 29.6 และให้บริการได้ไม่ครอบคลุมทั่วชุมชนชายทะเลร้อยละ 17.8 ซึ่งผลกระทบเรื่องน้ำประปาคือ น้ำประปาไม่พอใช้ร้อยละ 42.3 รองลงมาคือชาวชุมชนชายทะเลมีความต้องการใช้น้ำประปาเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 32.1 ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาประปา คือ แบ่งการใช้น้ำประปาระหว่างบ้านพักอาศัยกับโรงงานอุตสาหกรรมร้อยละ 39.6 เพิ่มปริมาณการผลิตร้อยละ 18.3 และเพิ่มคุณภาพในการผลิตร้อยละ 13 ซึ่งน้ำประปานั้นมีความสะอาดพอที่จะใช้ในการอุปโภค บริโภค แต่เนื่องจากท่อส่งน้ำมีอายุการใช้งานนานหลายปีจึงมีสภาพเก่า ทำให้น้ำประปาที่ไหลเข้าสู่ครัวเรือนไม่สะอาดเท่าที่ควร

2) ไฟฟ้า ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนชายทะเลมีไฟฟ้าใช้ในครัวเรือนจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และมีปัญหาเรื่องไฟฟ้าร้อยละ 47.4 สาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่คือไฟฟ้าดับบ่อยร้อยละ 57.1 มีไฟฟ้าไม่เพียงพอต่อความต้องการร้อยละ 39.5 ลักษณะของปัญหาคือ ความสามารถในการผลิตต่ำร้อยละ 52.2 และให้บริการได้ไม่ครอบคลุมทั่วชุมชนชายทะเลร้อยละ 45.1 ผลกระทบของปัญหาไฟฟ้าคือ ชาวชุมชนมีความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.9 และไฟฟ้าไม่พอใช้ร้อยละ 46.5 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาไฟ

ฟ้าคือแบ่งการใช้ไฟฟ้าระหว่างบ้านพักอาศัยกับโรงงานอุตสาหกรรมร้อยละ 46.5 รองลงมาคือชาวชุมชนต้องยื่นความต้องการให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทราบเรื่องร้อยละ 33.3 ส่วนปัญหาที่พบจากการศึกษาพื้นที่ชุมชนชายทะเลคือปัญหาเกี่ยวกับไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะเสียส่วนใหญ่คือแสงสว่างตามถนนซอยไม่เพียงพอ และขัดข้องบ่อยเป็นอุปสรรคต่อการสัญจรในชุมชนชายทะเลและทำให้เกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง

3) โทรศัพท์ ประชากรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.9 ตอบว่ามีปัญหาเรื่องโทรศัพท์บ้านเนื่องจากมีสาเหตุคือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการร้อยละ 61.7 และโทรศัพท์เสียบ่อยร้อยละ 34.2 ซึ่งลักษณะของปัญหาคือ ให้บริการได้ไม่ครอบคลุมทั่วชุมชนชายทะเลร้อยละ 49.1 ไม่มีโทรศัพท์ใช้งานร้อยละ 48.2 ดังนั้นผลกระทบของปัญหาโทรศัพท์คือ ชาวชุมชนมีความต้องการใช้โทรศัพท์เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นและมีจำนวนประชากรแฝงมากขึ้นร้อยละ 76.9 และขาดการติดต่อกับบุคคลอื่นร้อยละ 20.5 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือ เพิ่มจำนวนคู่สายภายในชุมชนร้อยละ 58.3 และเพิ่มคุณภาพการให้บริการร้อยละ 40.9 ส่วนการใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะ ซึ่งมีปัญหาในการใช้บริการคือโทรศัพท์ขัดข้องบ่อย และในบางพื้นที่ของชุมชนชายทะเลโทรศัพท์สาธารณะมีจำนวนน้อยหรือไม่มีเลยซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวชุมชนโดยส่วนใหญ่

4) ที่ทิ้งขยะ ประชากรส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหการให้บริการด้านที่ทิ้งขยะสาธารณะร้อยละ 55.8 สาเหตุของปัญหาคือ มีกลิ่นเหม็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ ทิ้งขยะลงทะเลร้อยละ 19.3 และมีจุดให้ทิ้งขายน้อยร้อยละ 15.9 ซึ่งลักษณะของปัญหาคือมีจำนวนขยะตกค้างมาร้อยละ 46.2 รองลงมาคือ เกิดมลพิษทางอากาศร้อยละ 32.2 มีจำนวนขยะกองอยู่มากร้อยละ 15.4 และมีขยะกองอยู่นานร้อยละ 5.6 ผลกระทบของปัญหาขยะคือมีกลิ่นเหม็นร้อยละ 49.3 ทุกคนในชุมชนสูดควันพิษร้อยละ 29.9 เป็นที่เพาะเชื้อโรคร้อยละ 11.1 และบริเวณดังกล่าวเป็นที่น่ารังเกียจของชุมชนร้อยละ 7.6 ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือที่ทิ้งขยะคือ ทิ้งขยะบริเวณที่ทางเทศบาลจัดไว้ให้ร้อยละ 38 รองลงมาคือ เทศบาลเพิ่มความถี่ในการจัดเก็บขยะร้อยละ 27.5 การคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งร้อยละ 28.9 และการทำที่เผาขยะรวมในส่วนของขยะที่ไม่เป็นอันตรายในการเผาร้อยละ 4.9

5) ระบบการระบายน้ำ ส่วนใหญ่มีการระบายน้ำลงท่อสาธารณะทั้งน้ำฝนและน้ำทิ้งจากครัวเรือน แต่ในบางพื้นที่ไม่มีท่อระบายน้ำหรือมีแต่ไม่ได้มาตรฐานทำให้การระบายน้ำทำได้ไม่สะดวกจึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดน้ำท่วมขัง โดยเฉพาะในฤดูฝน หรือช่วงที่ฝนตกหนัก ลักษณะของปัญหาคือ มีน้ำท่วมขังบนพื้นถนนเป็นอุปสรรคต่อการสัญจรในชุมชน ผลกระทบของปัญหาคือการเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งขึ้นภายในพื้นที่ชุมชนชายทะเล ข้อเสนอแนะคือทำการวางท่อระบายน้ำในบริเวณที่ยังไม่มีและเปลี่ยนขนาดของท่อให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ

ตารางที่ 4.6 ลักษณะการให้บริการด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี

ปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ลักษณะของปัญหา	ผลกระทบของปัญหา	ข้อเสนอแนะ
น้ำประปา มีปัญหา 62.0 % ไม่มีปัญหา 38 %	มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ 31.6% น้ำประปาหยุดไหลบ่อยครั้ง 33.9% น้ำประปาไหลไม่แรง 26.9 % น้ำประปาไม่สะอาด 5.8%	ให้บริการได้ไม่ครอบคลุมทั่วชุมชนชายทะเล 17.8 % ความสามารถในการผลิตต่ำ 29.6 % ปริมาณน้ำมีน้อย 43.2 % มีสิ่งเจือปนในน้ำมากเกินไป 8.3 %	ชาวชุมชนมีความต้องการใช้น้ำประปาเพิ่มมากขึ้น 32.1 % น้ำประปาไม่พอใช้ 42.3 % ใช้เวลานานในการรอน้ำประปาไว้ใช้ 17.9 % สุขภาพของชาวชุมชนไม่ดีเสี่ยงต่อการเป็นโรคนี้ 6%	แบ่งการใช้น้ำประปาระหว่างบ้านพักอาศัย 39.6 % โรงงานอุตสาหกรรม 18.3 % เพิ่มปริมาณการผลิต 18.3 % หาแหล่งน้ำดิบเพิ่มขึ้น 7.7 % เพิ่มคุณภาพในการผลิต 13.0 %
ไฟฟ้า มีปัญหา 47.4 % ไม่มีปัญหา 52.6 %	มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ 39.5 % ไฟฟ้าดับบ่อย 57.1 %	ให้บริการได้ไม่ครอบคลุมทั่วชุมชนชายทะเล 45.1 % ความสามารถในการผลิตต่ำ 52.2 %	ชาวชุมชนมีความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้น 50.9% ไฟฟ้าไม่พอใช้ 46.5%	แบ่งการใช้ไฟฟ้าระหว่างบ้านพักอาศัย 46.5% โรงงานอุตสาหกรรม 17.5% ชาวชุมชนต้องยื่นความต่องานให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทราบ 33.3%
โทรศัพท์ มีปัญหา 46.9 % ไม่มีปัญหา 53.1 %	มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ 61.7 % โทรศัพท์เสียบ่อย 34.2%	ให้บริการได้ไม่ครอบคลุมทั่วชุมชนชายทะเล 49.1 % ไม่มีโทรศัพท์ใช้งาน 48.2%	ชาวชุมชนมีความต้องการใช้โทรศัพท์เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นและมีประชากรแฝงเพิ่มมากขึ้น 76.9% ขาดการติดต่อกับบุคคลอื่น 20.5%	เพิ่มคู่มือภายในชุมชน 58.3% เพิ่มคุณภาพในการให้บริการ 40.9%
ปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ลักษณะของปัญหา	ผลกระทบของปัญหา	ข้อเสนอแนะ

ที่ทิ้งขยะ มีปัญหา 55.8 % ไม่มีปัญหา 44.2 %	มีกลิ่นเหม็น 51.7 % ทิ้งทะเล 19.3 % เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค 15.9 % มีจุดให้ทิ้งขยะน้อย 11.7 %	เกิดมลพิษทางอากาศ 32.2 % มีขยะตกค้างมาก 46.2 % มีขยะกองอยู่มาก 15.4 % มีขยะกองอยู่นาน 5.6 %	ทุกคนในชุมชนสุดคว้นพิษ 29.9 % มีกลิ่นเหม็น 49.3 % เป็นที่เพาะเชื้อโรค 11.1 % เป็นบริเวณที่น่ารังเกียจของชุมชน 7.6%	ทิ้งที่ทางเทศบาลจัดไว้ 38.0 % เทศบาลเพิ่มความถี่ในการจัดเก็บขยะ 27.5% คัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง 28.9% ทำที่เผาขยะรวมในส่วนของขยะที่ไม่เป็นอันตรายในการเผา 4.9%

ที่มา : แบบสอบถาม

4.1.7 การให้บริการสาธารณสุข

สาธารณสุขซึ่งได้แก่ โรงพยาบาล โรงเรียน สวนสาธารณะประโยชน์ สนามเด็กเล่น จะอยู่ไม่ไกลจากชุมชนชายทะเล ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเดินทางน้อยกว่า 10 นาที ระยะทาง 1-3 ก.ม. โรงพยาบาลที่ใกล้ชุมชนได้แก่โรงพยาบาลชลบุรีซึ่งเป็นโรงพยาบาลของรัฐประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนชายทะเลจะไปใช้บริการเพราะค่ารักษาพยาบาลถูก ส่วนโรงพยาบาลชลเวชกับโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งเป็นโรงพยาบาลของเอกชนตั้งอยู่นอกพื้นที่ชุมชน แต่ประชากรกลุ่มตัวอย่างในชุมชนจะไม่นิยมใช้บริการ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงและส่วนใหญ่ของชาวชุมชนเป็นผู้มีรายได้ต่ำ สวนสาธารณะประโยชน์ที่เป็นที่นิยมของคนในชุมชนชายทะเลคือศูนย์เยาวชนเทศบาลเมืองชลบุรีกับสวนสาธารณะประโยชน์สวนตำหนักน้ำ ซึ่งตั้งอยู่บนถนนภาสเกตรามีระยะทางไม่ไกลจากชุมชนชายทะเลมากนัก

ตลาดสด สถานศึกษา จะใช้เวลาในการเดินทางที่ไกลกว่า โดยใช้เวลา 10 - 30 นาที ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากเส้นทางในการเดินทางไปยังตลาดสดและสถานศึกษาต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรีเป็นการเดินทางทางเดียว (One Way) และจะต้องผ่านบริเวณที่มีการจราจรคับคั่ง ทั้ง ๆ ที่ระยะทางไม่ไกล และคนส่วนใหญ่ของชุมชนชายทะเลมีความนิยมใช้รถจักรยานยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทาง

ตารางที่ 4.7 แสดงความห่างไกลและวิธีการเดินทางจากชุมชนไปยังแหล่งสาธารณสุขบริการต่าง ๆ

สาธารณสุขบริการ		โรงพยาบาล	สวนสาธารณะ	ตลาดสด
ยานพาหนะที่ใช้ ในการเดินทาง	รถโดยสาร	29.5	21.2	17.6
	รถจักรยานยนต์	55.8	51.9	56.2
	รถรับจ้าง	8.3	14.1	12.9
	รถสามล้อ	1.8	4.5	1.0
	รถยนต์ส่วนตัว	2.3	3.8	5.7
	รถจักรยาน	0.9	1.3	3.8
	เดิน	0.9	2.6	2.4
	อื่น ๆ	0.00	0.6	0.5
ความห่างไกล จากที่พักอาศัย	น้อยกว่า 1 กม.	26.9	18.1	28.6
	1-3 กม.	45.3	36.1	37.1
	3-5 กม.	15.0	20.6	17.1
	5-7 กม.	8.1	18.7	10.0
	7-10 กม.	2.6	4.5	4.8
	มากกว่า 10 กม.	2.1	1.9	2.4
ระยะเวลาในการเดินทาง	น้อยกว่า 10 นาที	14.8	20.8	31.2
	10-30 นาที	38.9	37	39.8
	30-40 นาที	29.2	21.4	15.6
	40-50 นาที	7.9	11.7	6.2
	50-60 นาที	7.9	5.8	5.7
	มากกว่า 60 นาที	1.4	3.2	1.4

ที่มา : แบบสอบถาม

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลชลเวชกับโรงพยาบาลเอกชนซึ่ง ส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในชุมชนชายทะเลและมีที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ของเมืองชลบุรีได้รายละเอียดคือ ผู้ที่มารับบริการของโรงพยาบาลเอกชนส่วนใหญ่เป็นบุคคลทั่วไปของพื้นที่เมืองชลบุรี โดยส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการเป็นผู้มีรายได้ดีต้องการหลีกเลี่ยงความแออัด และการใช้เวลานานในการตรวจโรคจากการเข้ารับบริการจากโรงพยาบาลของรัฐและต้องการความสะดวกรวดเร็วในการเข้ารับการรักษา ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่าโรงพยาบาลของเอกชนไม่ได้รองรับความต้องการทางด้านสาธารณสุขของคนในชุมชนชายทะเลโดยตรงเพราะร้อยละ 37.1 มีรายได้ 4,000 - 6,000 บาท และร้อยละ 29 มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท จะเห็นว่าประชาชนกว่าครึ่งมีรายได้ค่อนข้างต่ำจากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามของชาวชุมชนชายทะเลคือ คนส่วนใหญ่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลของรัฐ และถ้ามีรายได้สูงขึ้นมาและเจ็บป่วยเล็กน้อยก็จะเลือกไปใช้บริการที่คลินิกแทนซึ่งบนถนนวิจิตรปราการเป็นศูนย์รวมของคลินิกรักษาโรคทั่วไปอยู่เป็นจำนวนมาก

4.1.8 ลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนชายทะเลที่เกิดจากสถานประกอบการ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม อู่ซ่อมรถยนต์ โดยปล่อยควันพิษและน้ำเสียลงทะเลซึ่งไม่มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้ง และเกิดจากการทิ้งขยะและน้ำเสียจากครัวเรือนโดยชาวชุมชนมีความเคยชินในการทิ้งขยะกับปล่อยน้ำเสียลงทะเลโดยตรง ทำให้พื้นที่อ่าวด้านหลังชุมชนมีปริมาณน้ำทิ้งกับขยะลอยอยู่ในทะเลมากและเป็นสาเหตุให้บริเวณดังกล่าวมีน้ำทะเลมีความเข้มข้นของสารอาหารสูงอันนำไปสู่สาเหตุในการเกิดภาวะที่ปลาวาฬคือเกิดภาวะน้ำทะเลเปลี่ยนสีเพราะการเพิ่มจำนวนของสาหร่ายทะเลขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีผลต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและการประมง

ตารางที่ 4.8 แสดงสถานประกอบการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนชายทะเล

สถานประกอบการ	ปัญหาที่เกิดจากสถานประกอบการในชุมชน	ลักษณะของปัญหา	ผลกระทบของปัญหา	แนวทางการแก้ปัญหา
โรงงานน้ำปลา มีปัญหา 42.1 % ไม่มีปัญหา 57.9 %	มีรถยนต์ขนาดใหญ่วิ่ง เข้า - ออกใน ชุมชน 26.0% มีเสียงดังรบกวน 10.6 % ปล่อยควันพิษ 11.5 % ส่งกลิ่นเหม็น 43.3 % ปล่อยน้ำเสีย 8.7%	การจราจรในชุมชนติดขัด 20.4% ชุมชนเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค 9.7 % มีฝุ่นละอองในอากาศมาก 16.5% มีน้ำเน่าเสียขังอยู่ในชุมชน 51.5%	สุขภาพจิตเสีย 28.8 % เกิดโรคทางเดินหายใจ 36.5 % มีความกังวลในสุขภาพ 20.2 % เบื่อหน่ายชุมชน 12.5 %	ควบคุมปริมาณเสียงโดยทางหน่วยงานที่กำกับ ดูแลอยู่เพิ่มความถี่ในการตรวจสอบ 26.7% ปลูกต้นไม้มาก ๆ รอบบริเวณโรงงาน 14.9 % ย้ายโรงงานให้ห่างชุมชนโดยใช้กฎหมายเป็นตัว กำหนด 15.8 % ให้โรงงานทำบ่อบำบัดน้ำเสียและกำจัดน้ำเสีย ก่อนปล่อยออก 38.6 %

ที่มา : แบบสอบถาม

ปัญหาขยะตกค้างและมีกลิ่นเน่าเหม็นสาเหตุเนื่องมาจากบริเวณจุดทิ้งขยะมีน้อยหรือเป็นเพราะถังขยะไม่ถูกสุขลักษณะ มีสภาพทรุดโทรม และประชาชนบางส่วนของชุมชนชายทะเลไม่ทิ้งขยะในจุดที่กำหนดแต่เป็นการทิ้งลงทะเลโดยตรง จากการสอบถามประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองชลบุรีมีการจัดเก็บทุกวันแต่บางช่วงก็เว้นเป็น 1 - 3 วันเก็บ 1 ครั้ง ซึ่งประชาชนจะนำขยะมาทิ้งที่จุดทิ้งขยะหรือเทศบาลมาจัดเก็บหน้าบ้าน ในกรณีที่วางขยะไว้บริเวณหน้าบ้าน ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดปัญหาขยะเน่าเหม็นถ้าหากเทศบาลมาทำการจัดเก็บล่าช้าเนื่องจากขยะถูกปล่อยทิ้งไว้ในชุมชนนานเกินไป

ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนชายทะเลอันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาของเทศบาลเมืองชลบุรีคือ การก่อสร้างสะพานเลียบชายฝั่งทะเลซึ่งปัจจุบันส่งผลกระทบต่อชุมชนชายทะเลเนื่องจากการตกตะกอนของดินบริเวณช่วงเสาสะพานตลอดเส้นทางทำให้มีดินสะสมมากขึ้นและระบบน้ำขึ้นน้ำลงในปัจจุบันขึ้นไปไม่ถึงพื้นที่ชุมชนด้านบนที่อยู่ไกลจากทะเล ทำให้การชำระล้างพื้นที่ของชุมชนชายทะเลเป็นไปได้ไม่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุของความสกปรกในพื้นที่ชายฝั่งทะเลซึ่งมีผลต่อการเติบโตของพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งอาหารหลักของสัตว์ทะเลดังนั้นปัญหาดังกล่าวจะเป็นลูกโซ่ส่งผลถึงปริมาณสัตว์ทะเลจะลดน้อยลงไปในอนาคต

4.1.9 ลักษณะทางด้านสังคม

ในชุมชนชายทะเลส่วนมากมีผู้นำชุมชนเพียง 1 คนร้อยละ 63.9 และมีผู้นำชุมชน 2 คนร้อยละ 11.7 และมีผู้นำชุมชนมากกว่า 7 คนร้อยละ 9.9 แสดงว่าชุมชนชายทะเลจะมีผู้นำชุมชนที่มีบทบาทต่อการพัฒนาและเป็นศูนย์รวมชุมชนอยู่ที่ 1 - 2 คนในการดำเนินการส่วนเรื่องการรวมตัวเพื่อดำเนินการทางกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่าเป็นเรื่องยุ่งยากร้อยละ 71.4 ไม่อยากเสียเวลาทำกิจกรรมร้อยละ 17.9 และไม่ทราบว่าจะรวมตัวกันไปทำไมร้อยละ 8.9 แสดงว่าสภาพชุมชนชายทะเลปัจจุบันมีปัญหาเรื่องการรวมตัวในการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสังคมกรณีที่มีการรวมตัวจะมีการรวมตัวกันที่ศูนย์ชุมชนและบ้านผู้นำชุมชนเป็นหลัก วิธีการรวมตัวคือมีการบอกต่อ ๆ กันมา มีผู้นำชุมชนเป็นตัวกลางในการประสานการติดต่อหรือมีการนัดรวมตัวโดยใช้เสียงตามสายภายในชุมชนชายทะเล การรวมตัวกันเพื่อระดมความคิดร่วมกันในการพัฒนาชุมชนเพื่อความสามัคคีของคนในชุมชน รวมตัวกันเพื่อปรึกษาในการจัดกิจกรรมในวาระสำคัญต่าง ๆ

และสุดท้ายเพื่อแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะกิจในแต่ละเรื่องของชุมชน ส่วนปัญหาในการรวมตัวคือมีผู้มารวมตัวกันน้อย สถานที่รวมตัวคับแคบ และใช้เวลาในการรวมตัวนาน ส่วนปัญหาด้านสังคมนั้นส่วนใหญ่เห็นว่าในชุมชนชายทะเลนี้มีแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดเป็นจำนวนมากคิดเป็นร้อยละ 62.2 ปัญหาระบบสาธารณสุขปกคร้อยละ 21.3 และการพนันเป็นปัญหาที่สามร้อยละ 9.2 ส่วนปัญหาเรื่องอัคคีภัยเป็นปัญหาสุดท้ายของการตอบแบบสอบถามสาเหตุเพราะชาวชุมชนยังมีความรู้เรื่องอัคคีภัยน้อยและเนื่องมาจากการเกิดอัคคีภัยในชุมชนชายทะเลยังไม่มีความถี่ในการเกิดจึงทำให้ประชาชนให้ความสำคัญน้อยลงไป ซึ่งถือเป็นความขัดแย้งกับผู้ศึกษาเพราะตามสภาพของพื้นที่ชุมชนซึ่งมีขนาดถนนแคบ มีจำนวนบ้านปลูกติดกันมากและบ้านมีอายุการปลูกสร้างนานหลายปีทำให้อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมและเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี กรณีที่เกิดเหตุเพลิงไหม้จะทำให้เพลิงไหม้มีความรุนแรงสูงและการดับเพลิงทำได้ยาก เพราะรถดับเพลิงไม่สามารถเข้าไปทำการดับเพลิงได้จากแบบสอบถามเรื่องอัคคีภัยส่วนมากพบว่าสาเหตุของปัญหาคือบ้านมีความเสื่อมโทรมร้อยละ 41.7 รองลงมาคือบ้านมีความหนาแน่นร้อยละ 33.3 การขาดอุปกรณ์ดับเพลิงที่มีมาตรฐานร้อยละ 15.3 และสุดท้ายถนนมีขนาดแคบ ลักษณะของปัญหาคือบ้านอาจเป็นเชื้อเพลิงอย่างดีจนเกิดเหตุร้อยละ 52.9 การเข้าถึงทำได้ยากร้อยละ 20.6 การเดินทางไปด้วยดับเพลิงใช้เวลานานร้อยละ 10.3 ซึ่งผลกระทบของปัญหาคือมีความเสี่ยงเรื่องอัคคีภัยสูงร้อยละ 38.2 ชาวชุมชนไม่มีความรู้เรื่องดับเพลิงร้อยละ 20.6 การเป็นอยู่แบบไม่ปลอดภัยร้อยละ 17.6 และทำให้เกิดความเสียหายร้อยละ 14.7 ส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือการปรับปรุงบ้านให้อยู่ในสภาพดีร้อยละ 51.5 การจัดหาอุปกรณ์ดับเพลิงที่เหมาะสมกับชุมชนร้อยละ 19.1 การจัดเก็บสิ่งของที่ไมใช้ทิ้งร้อยละ 14.7 และการขยายถนนบริเวณที่เหมาะสมของพื้นที่ชุมชนชายทะเลเป็นคำตอบสุดท้าย ดังนั้นปัญหาอัคคีภัยจะทำให้ประชาชนในชุมชนชายทะเลรู้สึกขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แต่เมื่อถามถึงความต้องการย้ายไปอยู่ที่อื่นหรือไม่หากมีโอกาส ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 59.2 ไม่ต้องการย้ายเนื่องจากมีความผูกพันกับชุมชนรองลงมาคือมีบ้านอยู่ที่ชุมชน มีความสุขอยู่แล้วในสภาพปัจจุบัน ไม่ต้องการไปเริ่มต้นใหม่ที่อื่นและสุดท้ายคือมีงานทำอยู่ในชุมชน โดยร้อยละ 40.8 มีความต้องการที่จะย้ายหากมีโอกาส เนื่องจากไม่รู้สึกผูกพันกับชุมชน รองลงมาคือรู้สึก

เมื่อเทียบกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ต้องการให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นในทุกด้านและสุดท้ายคือ ต้องการที่อยู่ที่มีคุณภาพ

4.1.10 จุดเด่นและจุดด้อยของชุมชน

พื้นที่ชุมชนชายทะเลมีจุดเด่นของทำเลที่ตั้งซึ่งด้านทิศตะวันตกอยู่ติดกับทะเลซึ่งเป็นแหล่งของอาหารทะเลสด โดยชาวชุมชนมีโอกาสพัฒนาอาชีพประมงชายฝั่งทะเลได้ในอนาคตส่วนด้านทิศใต้อยู่ใกล้กับสถานที่ราชการและ ศูนย์เยาวชนเทศบาลเมืองชลบุรี ซึ่งเป็นสถานที่ออกกำลังกายยอดนิยมของชาวเมืองชลบุรีด้านทิศตะวันออกเป็นถนนวิจิตรปราการ ก็เป็นย่านพาณิชยกรรมหลักของเมืองชลบุรี ส่วนจุดด้อยของชุมชนชายทะเลคือ การจราจรภายในชุมชนไม่สะดวก เนื่องจากมีถนนซอยขนาดแคบและมีตรอกซอกซอยอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งล้วนแต่มีขนาดแคบและคดเคี้ยว ทำให้รถรับจ้างทั่วไปไม่สามารถให้บริการได้ในพื้นที่ชุมชนชายทะเล สภาพแวดล้อมชุมชนไม่มีความสวยงามเนื่องจากมีบ้านที่ทรุดโทรมและจำนวนขยะตกค้างในชุมชนมีมาก มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่ามาก มีพื้นที่น้ำท่วมซึ่งรวมกับขยะจำนวนมาก

4.1.11 แนวทางในการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนชายทะเล

จากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของชุมชนชายทะเล กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ชุมชนชายทะเลนี้สมควรได้รับการปรับปรุงฟื้นฟูร้อยละ 54.7 สาเหตุเพราะปัญหาที่มีอยู่จะได้รับการแก้ไขร้อยละ 38.8 ชุมชนชายทะเลจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องร้อยละ 6.6 ชุมชนชายทะเลจะได้นำอยู่ยิ่งขึ้นร้อยละ 5.6 คุณภาพชีวิตของชาวชุมชนดีขึ้นและมีแหล่งงานเพิ่มมากขึ้น เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเลต่อไปอีกในอนาคต และร้อยละ 38.7 เห็นว่าควรพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้มีความสมบูรณ์ เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาโครงข่ายถนนที่มีความคดเคี้ยวและไม่ได้มาตรฐานดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนอันดับรองลงมาร้อยละ 33.7 เห็นว่า ควรพัฒนาให้เป็นย่านที่อยู่อาศัยกลางเมือง เพราะมีประชากรอยู่ในชุมชนมาก เนื่องจากในอนาคตถนนภายในชุมชนจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยทางเทศบาลเมืองชลบุรี ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับภายนอกได้สะดวกจะทำให้การเดินทางไปทำงานหรือติดต่อกับภายนอกชุมชนมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนร้อยละ 14.6 เห็นว่าควรพัฒนาเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่มี

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการครบครัน เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันเป็นย่านที่พักอาศัยร่วมกับอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตจากประมง ซึ่งจะทำให้มีแหล่งงานในชุมชน ความเห็นสุดท้ายคือ ร้อยละ 12.7 ควรพัฒนาเป็นย่านอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่แปรรูปผลผลิตจากประมงผสมกับย่านที่พักอาศัยกลางเมือง เพื่อให้ประชาชนสามารถอาศัยและประกอบอาชีพภายในชุมชนเองได้

สำหรับวิธีการที่เหมาะสมในการปรับปรุงฟื้นฟูคือร้อยละ 56.2 ให้มีการปรับปรุงในลักษณะการฟื้นฟูเมืองโดยการปรับปรุงเมืองให้สภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในปัจจุบันที่ไม่เหมาะสม หรือบริเวณที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรมยุทธวิธีที่นำมาใช้ในชุมชนชายทะเลมีทั้งการก่อสร้างขึ้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม การปรับปรุงฟื้นฟู และการอนุรักษ์ โดยปฏิบัติตามผังเมืองรวมเมืองชลบุรี เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น ส่วนวิธีการรองลงมาซึ่งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41 ต้องการพัฒนาคือวิธีการจัดรูปที่ดิน ซึ่งเป็นกระบวนการของแผนในการจัดการชุมชนให้น่าอยู่ขึ้น โดยไม่ต้องมีการเวนคืนมีการปันส่วนที่ดินควบคู่ไปกับการจัดรูปแปลงที่ดินให้ที่ดินทุกแปลงติดถนนมีโครงข่ายสาธารณูปโภคครบครัน และมูลค่าของที่ดินก็สูงขึ้นด้วยเช่นกัน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่ยินดีที่จะสละที่ดินบางส่วน หากจะต้องมีการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนโดยวิธีการจัดรูปที่ดิน

4.2 การวิเคราะห์พื้นที่ชุมชนชายทะเล

จากการสรุปผลการตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนชายทะเลเป็นความคิดเห็น และความต้องการในด้านต่างๆ ของประชาชนในชุมชน สามารถนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลพื้นฐานของชุมชนชายทะเลในด้านต่างๆโดยสามารถแยกประเด็นการวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ทางด้านกายภาพ

1) การใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนชายทะเลในปัจจุบันถูกใช้ในกิจกรรมหลายประเภท โดยส่วนใหญ่จะเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย เช่น

เดียวกับบริเวณชุมชนใกล้เคียงอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 50.50 ของการใช้ประโยชน์อาคารทั้งหมดในชุมชน ส่วนกิจกรรมประเภทอื่นส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมเพื่อการพาณิชย์ ซึ่งมีลักษณะการใช้ที่ดินเพื่อการค้าและบริการ คิดเป็นร้อยละ 16.3 กิจกรรมทางด้านการค้าจะอยู่บริเวณริมถนนวชิรปราการเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นถนนที่มีความสำคัญและมีการสัญจรของยานยนต์เป็นจำนวนมาก ซึ่งเหมาะที่จะเป็นที่ตั้งของกิจกรรมทางด้านการค้า ประกอบกับ ราคาที่ดินที่สูง จึงควรใช้ประโยชน์ที่ดินให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า ส่วนบริเวณด้านหลังพื้นที่ชุมชนชายทะเลและด้านถนนคลองสังเขป ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินมากนักส่วนที่ดินที่เหลือส่วนใหญ่เป็นแปลงที่ดินขนาดเล็กๆที่ถูกปล่อย ให้อากาศว่างเปล่า ซึ่งในอนาคตสามารถพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้ให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้ครอบคลุมทั่วทั้งชุมชน เพื่อเป็นการลดความแออัดและการกระจุกตัวของประชาชนบริเวณด้านในของชุมชน

2) **กรรมสิทธิ์ที่ดิน** เมื่อพิจารณากรรมสิทธิ์ที่ดินและแปลงที่ดิน กรรมสิทธิ์เป็นของเอกชนรายย่อยหลายราย แปลงที่ดินส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ซึ่งเป็นลักษณะของขนาดแปลงที่ดินในเมืองซึ่งมีขนาดจำกัด การปรับปรุงพื้นที่ชุมชนชายทะเลเพื่อให้เกิดเป็นที่อยู่อาศัยที่พร้อมทั้งระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่ ย่อมเป็นผลดีต่อเจ้าของที่ดินส่วนมากให้ความร่วมมือในการดำเนินการเพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นที่อยากเห็นชุมชนชายทะเลพัฒนาขึ้น

3) **โครงข่ายการคมนาคม** ระบบการคมนาคมและเส้นทางการสัญจร โดยเฉพาะถนนภายในชุมชนชายทะเลที่มีขนาดแคบไม่ได้มาตรฐาน ทำให้เกิดปัญหาในการสัญจรของยานพาหนะต่าง ๆ ของประชากรในชุมชนที่จะเดินทางติดต่อกันภายในชุมชนและการเดินทางออกนอกพื้นที่ชุมชนการที่จะปรับปรุงพื้นที่ จำเป็นที่จะต้องมีการขยายเขตถนนเดิมในบริเวณพื้นที่ถนนชอยภายในชุมชนเพื่อสะดวกต่อการสัญจรในอนาคตและลดการเกิดอุบัติเหตุ

4) **ความสูงและสภาพอาคาร** ความสูงของอาคารส่วนใหญ่ 1 - 2 ชั้น ซึ่งมีอยู่ประมาณ 3,484 หลัง คิดเป็นร้อยละ 95 ของอาคารทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากการตั้งถิ่นฐานเป็นการปลูกสร้างอาคารในทะเล จึงมีปัญหาเรื่องการรับลมทะเลการปลูกอาคารสูงมีความเสี่ยงต่อการรับลมกรณีที่มีพายุเกิดขึ้น ส่วนถนนที่มีขนาดแคบและแคบเคี้ยวเป็นการพัฒนาต่อมาจากสะพานไม้ จึงไม่สามารถสร้างอาคารสูงได้มากนัก เพราะมีการกำหนดระยะถอยร่นและความสูงของอาคาร

ผกผันตามความกว้างของถนนตาม พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ประกอบกับ ลักษณะความสูงของอาคารเดิมในชุมชนชายทะเลและบริเวณใกล้เคียง ส่วนใหญ่มีความสูงไม่เกิน 4 ชั้น ดังนั้นหากจะมีการพัฒนาหรือปลูกสร้างอาคารใหม่ในชุมชนชายทะเลที่มีความสูงมาก ๆ อาจไม่เหมาะสมกับสภาพเดิมของพื้นที่และบริเวณโดยรอบเนื่องจากเป็นชุมชนริมทะเล ส่วนสภาพ อาคารที่ถูกจัดอยู่ในประเภทสภาพไม่ดี เห็นควรเสนอแนะให้รื้อถอนออกโดยเฉพาะที่ใช้เป็นบ้านเช่า ซึ่งมักจะขาดการดูแลรักษาทั้งจากเจ้าของอาคารเอง และทั้งผู้เช่า ควรพัฒนาใหม่ให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับพื้นที่ในบริเวณนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

4.2.2 การวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ

1) อาชีพและรายได้ของประชากร จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเล ร้อยละ 42.5 ประกอบอาชีพค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ รองลงมาประกอบอาชีพประมงร้อยละ 17.5 และรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 15.6 จากการสำรวจพื้นที่ชุมชน สถานประกอบการและร้านค้าต่าง ๆ ในชุมชนไม่ใช่แหล่งงานของคนในชุมชน ร้านค้าในชุมชนส่วนใหญ่เจ้าของอาคารจะเป็นผู้ประกอบการเอง จากการสัมภาษณ์ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่จะมีสถานะเป็นผู้เช่า พบว่าส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างโดยทำงานอยู่ในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของเมืองชลบุรี ส่วนผู้ที่ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งตั้งอยู่ภายในพื้นที่ชุมชนชายทะเลนั้น ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเล ประชากรในสวนนี้จึงถือว่าเป็น ประชากรแฝง เพราะส่วนมากไม่ใช่คนดั้งเดิมเป็นแรงงานอพยพ ส่วนรายได้ของประชาชนในชุมชนชายทะเลที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ คือ ร้อยละ 37.1 มีรายได้ 4,000 - 6,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 29 มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท

2) กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ ภายในชุมชนมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมด้านการค้าและบริการที่รองรับในระดับชุมชน เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายอาหารตามสั่ง ร้านเสริมสวย การขายอาหารทะเล บางส่วนจะเป็นแรงงานที่มีอาชีพรับจ้างและหอยซึ่งมีมากในชุมชนชายทะเล เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนของการใช้ประโยชน์อาคารเพื่อการพาณิชย์แล้ว จะเห็นว่ามีส่วนไม่มากนัก คือ เพียงร้อยละ 16.3 ส่วนใหญ่จะเป็นการใช้

ประโยชน์เพื่อการพาณิชย์ และเพื่อการอยู่อาศัยควบคู่กันไป และมีสถานประกอบการขนาดเล็กอยู่บริเวณขอบของพื้นที่ชุมชนชายทะเล โดยเฉพาะริมถนนวชิรปราการ และถนนพิพิธ มักจะเป็นที่ตั้งของกิจกรรมด้านการค้า และบริการที่รองรับในระดับชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ร้านขายของชำ ร้านถ่ายรูป ร้านขายสลากกินแบ่งรัฐบาล คลินิก เป็นต้น เมื่อพิจารณาสภาพโดยรวมของพื้นที่ชุมชนชายทะเล บริเวณด้านหลังพื้นที่ชุมชนเป็นสะพานเลียบชายฝั่งทะเล และด้านถนนภาคตรา มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตโดยเฉพาะด้านถนนภาคตรา ซึ่งเป็นเส้นทางผ่านไปยังสถานที่ราชการ มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดกิจกรรมทางการพาณิชย์มากขึ้นในอนาคต สังเกตได้จากในปัจจุบัน พื้นที่ของถนนภาคตรามีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่วนด้านที่เป็นชุมชนชายทะเลมีการก่อสร้างอาคารถาวรสองชั้นอยู่บ้างแล้ว โดยเปิดเป็น ร้านขายของชำ ร้านขายเครื่องแบบนักเรียน ร้านโทรศัพท์มือถือ พื้นที่บางส่วนในบริเวณนี้ยังเป็นที่ดินว่างเปล่าอยู่ ซึ่งลักษณะของแปลงที่ดินบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นที่ดินแปลงเล็กที่มีเจ้าของมากมาย ทำให้การพัฒนาในบริเวณนี้ค่อนข้างช้า ผิดกับด้านตรงกันข้ามของถนนวชิรปราการ ซึ่งมีกิจกรรมทางการพาณิชย์ค่อนข้างชัดเจนส่วนมากเปิดเป็นร้านขายของชำ ร้านคอมพิวเตอร์ คลินิก ร้านตัวแทนจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ดังกล่าวมีร้านขายอาหารเก่าแก่ของเมืองชลบุรีอยู่หลายร้านจึงมีความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจดี

4.2.3 การวิเคราะห์ทางด้านสังคม

จากการสำรวจลักษณะทางสังคมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเล ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในชุมชนนี้มานานซึ่งมีเวลาพักนานตั้งแต่ 16 – 20 ปี ประมาณร้อยละ 29.5 และมากกว่า 30 ปีขึ้นไปอีกร้อยละ 19.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนมากเป็นประชาชนดั้งเดิมของชุมชน ทำให้มีความผูกพันกันในระดับหนึ่ง และรู้สึกถึงความเป็นพวกพ้องมีความสามัคคีในหมู่ประชากรเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าบ้านเรือนอยู่ไกลกันออกไปความสนิทสนมจะน้อยลงไปจนบางครั้งก็ไม่รู้จักกันเลย ทั้ง ๆ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ลักษณะสังคมจะเป็นแบบสังคมชนบทผสมกับสังคมเมืองสาเหตุจากมีประชากรดั้งเดิมกับประชากรแฝงในชุมชนมากความสัมพันธ์ระหว่างประชากรสองกลุ่มจะรู้จักกันบ้างก็เฉพาะละแวกบ้านเท่านั้น ประชากรส่วนใหญ่จะทำงานอยู่นอกชุมชนชายทะเลและกลับเข้ามาในตอนเย็น ประชากรมีลักษณะเป็น Nighttime Population ดังนั้น ความสัมพันธ์

และรูปแบบทางสังคมในภาพรวม มีลักษณะของการที่ต่างคนต่างอยู่เมื่อพิจารณาลักษณะประชากรในชุมชนชายทะเลนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) ประชากรประเภทที่ 1 คือ ประชากรที่เป็นเจ้าของที่ดินและเจ้าของอาคารซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ กลุ่มนี้มักจะอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว หรือตึกแถวที่มีลักษณะถาวรและอยู่ในสภาพดีจนถึงพอใช้ เป็นกลุ่มประชากรที่มีบทบาทในชุมชนชายทะเลและจะมีส่วนได้และส่วนเสียโดยตรงกับการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนที่มีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงในพื้นที่

2) ประชากรประเภทที่ 2 คือประชากรที่เป็นเจ้าของที่ดินแต่ไม่ได้พักอาศัยอยู่ในชุมชนประชากรในกลุ่มนี้มักจะพักอาศัยอยู่นอกชุมชน แต่มีที่ดินในชุมชน ซึ่งมักจะปล่อยที่ดินให้รกร้างว่างเปล่า หรือไม่เช่นนั้น ก็มีอาคารบ้านเรือนให้เช่าในที่ดินของตน เป็นกลุ่มประชากรที่มีบทบาทในชุมชนเช่นกัน จะมีส่วนได้และส่วนเสียโดยตรงกับการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนที่มีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ แต่ประชากรในกลุ่มนี้จะไม่มีความผูกพันและเข้าใจปัญหาของชุมชนชายทะเลมากนักเนื่องจากไม่ให้ความสนใจ

3) ประชากรประเภทที่ 3 คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนแต่ไม่ใช่เจ้าของที่ดิน มีสถานะเป็นผู้เช่า ซึ่งส่วนใหญ่มักจะอาศัยเช่าบ้านอยู่ในชุมชนเพื่อโอกาสทางการประกอบอาชีพในชุมชนหรือพื้นที่ภายในเมืองชลบุรี ประชากรในกลุ่มนี้มักจะมีสถานะค่อนข้างยากจนและอาศัยอยู่ในบ้านเช่าราคาถูก จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้เช่าบางรายอาศัยอยู่ในชุมชนนี้เป็นระยะเวลา นาน และมีความผูกพันกับชุมชนพอสมควร แต่ประชากรในกลุ่มนี้ไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดใด ๆ ได้มากนักเนื่องจากอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นการชั่วคราวเท่านั้น

จากการตอบแบบสอบถามในเรื่องการถือครองที่ดินและที่พักอาศัย พบว่าสัดส่วนของประชาชนที่เป็นเจ้าของที่ดินหรือประชากรในกลุ่มที่ 1 และ 2 นั้นมีอยู่ประมาณร้อยละ 56.6 ส่วนผู้ที่มีสถานะเป็นผู้เช่าหรือประชากรในกลุ่มที่ 3 มีอยู่ประมาณร้อยละ 24.6 จะเห็นได้ว่าประชากรในกลุ่มที่ 1 และ 2 มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งทั้งนี้ทำให้ความสัมพันธ์ทางด้านสังคมระหว่างกันของคนในชุมชนยิ่งมากขึ้น เพราะประชากรในกลุ่มที่ 1 และ 2 นี้ เป็นประชากรที่มีการอยู่กับที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเลอย่างถาวร

การวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ ของชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี สามารถนำมา กำหนดปัญหา ข้อจำกัดและศักยภาพภายในพื้นที่ชุมชนชายทะเล รวมทั้งแนวโน้มการขยายตัว ของชุมชนชายทะเลในอนาคตเพื่อแนวทางในการวางแผนปรับปรุงฟื้นฟูได้ ดังนี้

4.3 ปัญหาของชุมชนชายทะเลและความสัมพันธ์ของปัญหา

4.3.1 ปัญหาของชุมชน

ปัญหาของชุมชนชายทะเลมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และความน่าอยู่ของชุมชน ปัญหา ต่างๆที่สามารถสรุปได้นี้มาจากการวิเคราะห์พื้นที่ชุมชนสำรวจภาคสนามและการตอบแบบสอบถาม ของประชาชนในชุมชนชายทะเล ปัญหาต่างๆที่มีอยู่ของชุมชนสามารถแบ่งเป็นกลุ่มปัญหาได้ดังนี้

4.3.1.1 ปัญหาด้านกายภาพ ได้แก่

1) อาคารบ้านเรือนไม่มีความเป็นระเบียบและอยู่อย่างแออัด มี สาเหตุหลักเนื่องมาจากการปลูกบ้านตามสภาพพื้นที่ และมีการบุกรุกที่สาธารณะ ลักษณะของ ปัญหาคือ ต่างคนต่างปลูกสร้างอาคารโดยยึดความคิดตนเป็นหลักจึงไม่มีความเป็นระเบียบ ทำให้เกิดผลกระทบคือเกิดเป็นชุมชนแออัด ส่วนข้อเสนอแนะคือปรับปรุงอาคารบ้านเรือนในส่วนที่ ทำได้ก่อนโดยใช้เงินไม่มาก และส่วนใหญ่จะเป็นบ้านไม้และเป็นบ้านเช่า ซึ่งผู้เช่าอาศัยไม่เอาใจ ใส่ในการดูแลหรือซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี

ภาพที่ 4.1- 4.2 อาคารบ้านเรือนไม่มีความเป็นระเบียบและอยู่อย่างแออัด

2) มีขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก สาเหตุมาจากชาวชุมชนมีความเคยชินในการทิ้งขยะลงทะเล ลักษณะของปัญหาคือมีขยะและสิ่งปฏิกูลตกค้างอยู่ในชุมชนส่งกลิ่นเน่าเหม็นทั่วชุมชน ผลกระทบคือมีขยะในชุมชนเป็นจำนวนมาก และข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาคือ ทำการร่วมมือกันในการรณรงค์เรื่องการทิ้งขยะให้ถูกที่ตามที่เทศบาลหรือชุมชนจัดให้โดยเลิกทิ้งขยะลงทะเล

ภาพที่ 4.3 - 4.6 มีขยะตกค้างเป็นจำนวนมากภายในชุมชนชายทะเล

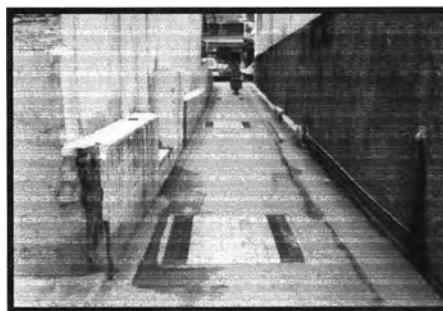
3) พื้นที่รกร้างว่างเปล่าและอาคารร้างกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน ที่ดินรกร้างว่างเปล่าพบได้ในชุมชนชายทะเล ทั้งนี้สาเหตุก็เนื่องมาจากการที่เจ้าของที่ดินต้องการเก็บที่ดินไว้เพื่อเก็งกำไร ประกอบกับไม่มีแรงกระตุ้นจากภาครัฐ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในชุมชนชายทะเล ทำให้เจ้าของที่ดินขาดการดูแลเอาใจใส่ ลักษณะปัญหาที่ดินว่างเปล่าเหล่านี้กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม และกลายเป็นแหล่งมั่วสุมไปในที่สุดผลกระทบของปัญหา คือ ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและเกิดเป็นชุมชนแออัด ข้อเสนอแนะคือ ปรับปรุงอาคารบ้านเรือนในส่วนที่ทำได้ก่อนโดยใช้เงินไม่มากและการรื้ออาคารที่ไม่ใช้ออกไป

ภาพที่ 4.7 - 4.8 มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่าและอาคารร้างกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน

4.3.1.2 ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง ได้แก่

1) ถนนมีขนาดแคบ ข้อจำกัดของพื้นที่ที่ไม่สามารถขยายผิวจราจรได้อีก เนื่องจากมีอาคารสร้างอยู่ริมถนนอย่างหนาแน่น มีการสร้างบ้านเรือนตามแนวถนนชอยก่อนที่ จะมีการพัฒนาเส้นทางการสัญจร จากสะพานไม้เป็นถนนชอยคอนกรีต จะเห็นได้ว่ามีเส้นทาง คมนาคมอยู่ไม่มากนักส่วนมากเป็นชอยตันและไม่มีเส้นทางเดินเท้า โครงข่ายเส้นทางคมนาคมใน ปัจจุบันจึงค่อนข้างมีขนาดแคบไปตามแนวอาคาร และมีความกว้างของผิวจราจรไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งทำให้กลายเป็นปัญหาถนนแคบในปัจจุบัน

ภาพที่ 4.9 - 4.10 ถนนมีขนาดแคบ

2) การจราจรติดขัด อาคารในชุมชนชายทะเลส่วนใหญ่มักจะเป็น อาคารที่มีลักษณะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวตึกแถว หรือเป็นบ้านที่ไม่มีบริเวณ จึงมักจอดรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์บนถนนชอย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัด โดยเฉพาะในถนนที่มีผิวจราจร คับแคบอยู่แล้ว เช่น ถนนชอยลาดวิถี ถนนชอยภาคมหารณพ์ ถนนชอยจันทร์สถิตย์ ส่วนถนนวชิร ปรการจะติดมากในช่วงโมงเร่งด่วน

ภาพที่ 4.11 - 4.12 การจราจรติดขัด

3) **ไม่มีรถรับจ้างหรือรถประจำทางผ่าน** ปัญหาไม่มีรถรับจ้างหรือรถประจำทางผ่าน เป็นปัญหาที่เป็นผลมาจากปัญหาถนนคับแคบ ทำให้ประชาชนในชุมชนชายทะเลไม่มีความสะดวกในการเดินทาง ผลกระทบคือประชาชนในชุมชนมีความลำบากในการสัญจรหรือติดต่อกับภายนอกชุมชน ผู้ที่จะใช้บริการรถประจำทางจะต้องออกไปรอเรียกรถบริเวณถนนวชิรปราการ ข้อเสนอแนะคือจัดรถขนาดเล็ก (ชูบารู) ให้บริการภายในชุมชนโดยเทศบาลหรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

4.3.1.3 ปัญหาเศรษฐกิจ ได้แก่

1) **ประชากรในชุมชนมีรายได้น้อย ขาดอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้** จากการตอบแบบสอบถามประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย คือ มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 และไม่เกิน 6,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่ขาดอาชีพเสริมเพราะประชาชนในท้องถิ่นไม่นิยมทำงานโรงงานอุตสาหกรรมและ ทั้งนี้เนื่องจากในชุมชนไม่มีแหล่งงาน ให้เลือกทำมากนัก การที่ประชาชนมีรายได้น้อยทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนตามมาไม่ว่าปัญหาด้านที่พักอาศัยเสื่อมโทรม หรือด้านสังคมซึ่งมักมีการมั่วสุมเล่นการพนันตามที่พักอาศัยของตนหรือเป็นการขายยาเสพติดเพราะได้เงินดี วิธีการแก้ปัญหาคือการที่เทศบาลเมืองชลบุรีต้องมีโครงการจัดฝึกอาชีพให้ประชาชนและเป็นตัวแทนหางานให้ชาวชุมชนทำ

ภาพที่ 4.13 - 4.14 ประชากรในชุมชนมีรายได้น้อย ขาดอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

4.3.1.4 กลุ่มปัญหาด้านสังคม ได้แก่

1) **ขาดสถานที่ทำกิจกรรมร่วมของคนในชุมชนชายทะเล** ลักษณะสังคมของคนในชุมชนชายทะเลเป็นไปในลักษณะของสังคมชนบทมีความรู้จักมักคุ้นกันดีแต่การขาดสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆเป็นสาเหตุให้มีแนวโน้ม ทำให้ขาดการมีปฏิสัมพันธ์และรวมตัวกันในการร่วมกิจกรรมของพื้นที่นี้ การขาดประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้แก่คนในชุมชนได้ทราบ ทำให้ในการขอความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชนมักจะไม่ได้รับความร่วมมือกันและไม่มี การรวมตัวกันในการประกอบกิจกรรมหรือพัฒนาชุมชน (จากแบบสอบถาม)

2) **มีแหล่งการพนันและมั่วสุมยาเสพติด** จากการออกแบบสอบถาม ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเลพบว่ามีแหล่งที่มั่วสุมยาเสพติดและเล่นการพนันอยู่ทั่วไป ในชุมชนส่วนมากจะเป็นบริเวณที่เป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่าที่มีอยู่ทั่วไปในชุมชนและบางถนนซอยที่เป็นซอยตันกับมีมุมอับ ซึ่งเจ้าของที่ดินปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมของชุมชน ได้แก่ บริเวณพื้นที่ภายในถนนซอยท้ายบ้าน ซอยท่าเรือพลี ซอยย่านโพธิ์ทองเป็นต้น

4.3.1.5 กลุ่มปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1) **น้ำเสีย** ชุมชนชายทะเลมีจำนวนบ้านพักอาศัยเป็นจำนวนมาก และมีปริมาณน้ำทิ้งจากครัวเรือนต่อวันเป็นจำนวนมากมีการปล่อยทิ้งลงทะเลโดยตรงทำให้ ปริมาณน้ำเสียที่อยู่บริเวณอ่าวด้านหลังชุมชนส่งผลกระทบต่อปริมาณสัตว์ทะเล ส่วนน้ำทิ้งที่ขังอยู่ ใต้ถุนบ้านก็เป็นพื้นที่สะสมเชื้อโรคและทำให้ปริมาณยูงมีมากส่งผลกระทบต่อสุขภาพของ ประชากรในชุมชน ซึ่งปัญหาน้ำเสียนี้จัดเป็นปัญหาหลักของชุมชนชายทะเล

2) อากาศเสีย บริเวณด้านหลังชุมชนชายทะเลเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม เป็นจำนวนมากซึ่งโรงงานเหล่านี้ยังไม่มีระบบการควบคุมการปล่อยควันและไอเสีย เมื่อเวลาลมทะเลพัดจะนำกลิ่นและเศษฝุ่นละอองพัดผ่านชุมชน และเมื่อเวลากลางคืนลมบกก็จะพัดเศษฝุ่นละอองออกไปทางทะเลก็ยังคงต้องผ่านพื้นที่ชุมชน ดังนั้นปัญหาอากาศเสียจึงอยู่กับชุมชนโดยสาเหตุมาจากโรงงานส่วนสาเหตุการสะสมของปริมาณขยะและน้ำทิ้งก็เป็นสาเหตุของอากาศเสียด้วย

3) สิ่งปฏิภูล ชุมชนชายทะเลมีการตั้งถิ่นฐานปัจจุบันเป็นแบบอยู่บนบกกับอยู่ในทะเลปัญหาเรื่องสิ่งปฏิภูลจะพบมากกับชุมชนที่อยู่ในทะเลเนื่องจากมีความเคยชินในการปล่อยสิ่งปฏิภูลมาตั้งแต่เมื่อครั้งตั้งชุมชน จึงทำให้มีปัญหาการปล่อยสิ่งปฏิภูลลงทะเลโดยตรงซึ่งในปัจจุบันถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน

4.3.2 การจัดลำดับความสัมพันธ์ของปัญหาภายในชุมชนชายทะเล

ในการจัดลำดับความสัมพันธ์ของปัญหาของชุมชนจะทำการพิจารณาความเชื่อมโยงในแง่ของผลกระทบในการแก้ปัญหาที่มีความเชื่อมโยงต่อกันคือ ปัญหาใดที่มีค่าคะแนนรวมสูงแสดงถึงการมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการแก้ปัญหาได้อย่างมาก กล่าวคือ ถ้าแก้ปัญหาข้อดังกล่าวแล้วก็จะมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องได้อย่างมากซึ่งในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัญหาได้ทำการให้ค่าคะแนนเป็น 4 ระดับด้วยกัน คือ เริ่มตั้งแต่ 0 ไปจนถึง 3 ซึ่งค่าคะแนน 0 หมายถึง เมื่อแก้ไขปัญหานั้นแล้วไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาอื่นแต่อย่างใด ค่าคะแนน 1 หมายถึง เมื่อแก้ไขปัญหานั้นแล้วมีความสัมพันธ์ต่ำ ค่าคะแนน 2 หมายถึง เมื่อแก้ไขปัญหานั้นแล้วมีความสัมพันธ์ปานกลาง และค่าคะแนน 3 หมายถึง เมื่อแก้ไขปัญหานั้นแล้วมีความสัมพันธ์สูง ตามลำดับ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์มีผลเป็นดังนี้

- อาคารบ้านเรือนไม่มีความเป็นระเบียบและอยู่อย่างแออัด จำนวน 13 คะแนน
- น้ำเสีย จำนวน 10 คะแนน
- ถนนมีขนาดแคบ จำนวน 9 คะแนน
- มีขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก จำนวน 8 คะแนน
- มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่า และอาคารร้างกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน จำนวน 7 คะแนน

- การจราจรติดขัด จำนวน 7 คะแนน
- มีแหล่งการพนัน และมั่วสุ่มยาเสพติด จำนวน 7 คะแนน
- สิ่งปฏิกูล จำนวน 7 คะแนน
- อากาศเสีย จำนวน 6 คะแนน
- ประชาชนมีรายได้น้อย ขาดอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ จำนวน 4 คะแนน
- ขาดสถานที่ในการรวมตัวของคนในชุมชน จำนวน 4 คะแนน
- ไม่มีรถรับจ้างหรือรถประจำทางผ่าน จำนวน 2 คะแนน

ตารางที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ของปัญหาภายในชุมชนชายทะเล

ปัญหา	ลักษณะปัญหา	ความสัมพันธ์ของปัญหา											คะแนนรวม		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1	4.2	5.1	5.2		5.3	
1. ด้านกายภาพ	1.1 อาคารบ้านเรือนไม่มีความเป็นระเบียบและอยู่อย่างแออัด	0	2	3	3	1	0	0	0	0	0	3	1	0	13
	1.2 มีขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1	2	8
	1.3 มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่าและอาคารร้างกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน	3	0	0	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0	7
2. ด้านการคมนาคมขนส่ง	2.1 ถนนมีขนาดแคบ	3	0	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	9
	2.2 การจราจรติดขัด	1	0	1	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	7
	2.3 ไม่มีรถรับจ้างหรือ รถประจำทางผ่าน	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
3. ด้านเศรษฐกิจ	3.1 ประชาชนมีรายได้น้อยขาดอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	4
4. ด้านสังคม	4.1 ขาดสถานที่ในการรวมตัวของชาวชุมชน	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	4
	4.2 มีแหล่งการพนันและมั่วสุมยาเสพติด	0	0	3	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	7
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	5.1 น้ำเสีย	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	10	
	5.2 อากาศเสีย	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	6	
	5.3 สิ่งปฏิกูล	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	7	

ตารางที่ 4.10 แสดงปัญหาในชุมชนชายทะเล บริเวณที่เกิดปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบต่อชุมชนชายทะเล

กลุ่มปัญหา	ลักษณะปัญหา	บริเวณที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ
1. ด้านกายภาพ	1. อาคารบ้านเรือนไม่มีความเป็นระเบียบและอยู่อย่างแออัด	ภายในชุมชนชายทะเล	1. การบุกรุกที่สาธารณะ 2. ปลุกลงตามสภาพพื้นที่ 3. ปลุกลงสร้างโดยไม่มีกรวางแผนการใช้ที่ดิน	1. เกิดชุมชนแออัด 2. ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3. ไม่มีความสามัคคีในชุมชน
	2. มีขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก	ภายในชุมชนชายทะเล	1. นิยมทิ้งขยะลงทะเล 2. จำนวนขยะของชุมชนมีมาก 3. เทศบาลจัดเก็บไม่ทัน	1. มีขยะในชุมชนเป็นจำนวนมาก 2. ต้องสูดดมกลิ่นเหม็นจากขยะ 3. มีโรคระบาดในชุมชน
	3. มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่าและอาคารร้างกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน	กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน	1. เจ้าของที่ดินไม่พัฒนาที่ดินของตน 2. ขาดการดูแลของเจ้าของที่ดิน 3. เป็นที่สาธารณะ	1. กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม และมั่วสุม 2. ทำลายทัศนียภาพของชุมชน
2. ด้านการคมนาคม	1. ถนนมีขนาดแคบ	กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน	1. ข้อจำกัดของพื้นที่ที่ไม่	1. การจราจรติดขัด รถยนต์

กลุ่มปัญหา	ลักษณะปัญหา	บริเวณที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ
ขนส่ง			สามารถขยายผิวจราจร ได้อีก เนื่องจากมีอาคาร สร้างอยู่ริมถนนอย่าง หนาแน่น 2. มีการสร้างบ้านเรือนขึ้น ตามแนวสะพานไม้	ไม่สามารถสวนกันได้ 2. เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง 3. การสัญจรมีความลำบากใช้ เวลาเดินทางนาน
	2. การจราจรติดขัด	ถนนวิหิรปราการและถนน พิพิธ	1. ไม่มีพื้นที่สำหรับจอดรถ ในที่พักของตน 2. ถนนมีขนาดแคบ	1. จอดรถบนผิวจราจรซึ่งทำ ให้ขาดความคล่องตัวใน การจราจรภายในชุมชน
	3. ไม่มีรถรับจ้างหรือ รถประจำทางผ่าน	ภายในชุมชน	1. ถนนคับแคบ 2. ไม่มีจุดรับส่งผู้โดยสารใน ชุมชนชายทะเล	1. ประชาชนในชุมชนจะต้อง ออกไปเรียกรถที่ถนน ใหญ่ 2. การเดินทางไปมาไม่ สะดวก
	1. ประชาชนมีรายได้น้อย	ประชาชนทั่วไปของชุมชน	1. การศึกษาต่ำ	1. เนื่องจากมีฐานะยากจน

กลุ่มปัญหา	ลักษณะปัญหา	บริเวณที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ
3. ด้านเศรษฐกิจ	ขาดอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้	ชายทะเล	2. ไม่มีแหล่งงานรองรับ โดยเฉพาะภายในชุมชนชายทะเล	ทำให้ใส่ใจกับความเป็นอยู่ของตนเองมากกว่าเรื่องส่วนรวม
4. ด้านสังคม	1. ขาดสถานที่ในการรวมตัวกันของคนในชุมชนชายทะเล	ภายในชุมชนชายทะเล	1. หน่วยงานราชการไม่ให้ความสำคัญ 2. ไม่มีสถานที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชนชายทะเล	1. ขาดการเอาใจใส่ในงานการทำกิจกรรมหรือพัฒนาชุมชนร่วมกัน 2. ไม่มีความสามัคคี
	2. มีแหล่งการพนันและมั่วสุมยาเสพติด	กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชนชายทะเลและพื้นที่ต่อเนื่อง	1. ประชาชนมีความอยากจนขาดการศึกษา 2. มีพื้นที่รกร้างและเสื่อมโทรม และเป็นจุดอับของชุมชน ยากแก่การสอดส่องดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	1. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2. เกิดความอยากจนของคนในชุมชนชายทะเลเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มปัญหา	ลักษณะปัญหา	บริเวณที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	1. น้ำเสีย	กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชนชายทะเลและพื้นที่ต่อเนื่อง	1. ไม่มีการบริหารจัดการน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำธรรมชาติ 2. ความเคยชินในการปล่อยน้ำเสียลงทะเล	1. มีน้ำเน่าเสียอยู่ใต้ถุนบ้าน 2. พื้นที่อ่าวชลบุรีมีน้ำเน่าเสีย
	2. อากาศเสีย	กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชนชายทะเลและพื้นที่ต่อเนื่อง	1. โรงงานอุตสาหกรรม 2. เกิดจากน้ำที่เน่าเสีย	1. ระบบทางเดินหายใจ 2. ส่งกลิ่นรบกวน
	3. ขยะและสิ่งปฏิกูล	กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชนชายทะเลและพื้นที่ต่อเนื่อง	1. จำนวนถังขยะไม่เพียงพอ 2. ปล่อยสิ่งปฏิกูลโดยตรงลงทะเล	1. มีขยะตกค้างจำนวนมาก 2. น้ำเน่าเสีย 3. ทัศนยะจาด

4.4 การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี

ปัจจัยของการสนับสนุนให้เป็นพื้นที่สำหรับพักอาศัย เนื่องจากการที่พื้นที่ชุมชนอยู่ใกล้กับย่านการค้า และสถานที่ราชการหลักของจังหวัดชลบุรี เมื่อมองถึงศักยภาพของพื้นที่แล้วไม่ว่าจะเป็นสถานที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ ประชากร ระบบเศรษฐกิจของชุมชน สังคมและความเป็นชุมชนชาวประมงเก่าทำให้มีโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ได้มาก หากเปรียบเทียบกับสภาพปัญหาที่มีอยู่ในชุมชนชายทะเลในเวลานี้ซึ่งปัญหาต่าง ๆ สามารถหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมต่อไปได้

การให้บริการเกี่ยวกับระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการจากเทศบาลเมืองชลบุรีในปัจจุบันต่อพื้นที่ชุมชนชายทะเลถือว่ามีความเพียงพอในระดับปกติคือสามารถให้บริการได้ทุกพื้นที่ของชุมชนทำให้เมื่อมีการปรับปรุงพื้นที่ และมีประชากรเข้ามาอยู่เพิ่มจากปกติจะทำให้ความสามารถในการให้บริการมีความพอดี เนื่องจากมีการศึกษาและจัดทำแผนการพัฒนาไว้แล้วจึงมีแนวทางในการสนับสนุนให้พัฒนาพื้นที่ เพื่อให้ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรในพื้นที่มีมาตรฐานตามที่การเคหะแห่งชาติกำหนดมาตรฐานไว้

การนำพื้นที่ชุมชนชายทะเลมาทำการศึกษาเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของพื้นที่เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าบทบาทหน้าที่ของชุมชนนี้เหมาะสมที่จะดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปในลักษณะใดต่อไปในอนาคต โดยทำการศึกษาด้วยวิธีการ SWOT ANALYSIS ซึ่งคำว่า SWOT มาจากการนำเอาตัวอักษรตัวแรกของคำที่มีความหมาย 4 คำเข้าด้วยกัน

S	มาจาก STRENGTH	หมายถึง จุดแข็งของพื้นที่
W	มาจาก WEAKNESSES	หมายถึง จุดอ่อนของพื้นที่
O	มาจาก OPPORTUNITIES	หมายถึง โอกาสซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อพื้นที่ในด้านบวก
T	มาจาก THREATS	หมายถึง สิ่งคุกคาม ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ในด้านลบ

การวิเคราะห์ชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรีโดยใช้วิธี Swot Analysis นี้จะช่วยทำให้มองเห็นถึงสภาพโดยรวมที่แท้จริงของพื้นที่ได้ง่ายขึ้น และทำให้การศึกษาพื้นที่มีระบบและแบบแผนที่ดีในการมองถึงศักยภาพ และข้อจำกัดหรือข้อด้อยของพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาพื้นที่เบื้องต้นไปจนถึงการวางแผนในการพัฒนาพื้นที่อย่างถูกวิธีของการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ SWOT Analysis ของชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี

1) จุดแข็ง

- 1) ท่าเลที่ตั้งของชุมชนติดกับถนนสายหลักของเมือง คือ ถนนวิชัยปราการ ทำให้มีความสะดวกในการเดินทางเข้าและออกจากชุมชนชายทะเลในสภาพปัจจุบัน
- 2) มีที่ตั้งชุมชนใกล้กับสถานที่ราชการของเมืองชลบุรี
- 3) ในผังเมืองรวมได้กำหนดให้พื้นที่เป็นย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง อีกทั้งท่าเลที่ตั้งยังใกล้กับตลาดสด ทำให้สามารถพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกันได้ในอนาคต
- 4) ใกล้สวนสาธารณะของเมืองชลบุรีทำให้สามารถเดินทางไปออกกำลังกายได้เป็นประจำ
- 5) สภาพชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่คือ เป็นชุมชนชาวประมงดั้งเดิม
- 6) พื้นที่ชายทะเลเป็นป่าชายเลน ซึ่งมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- 7) การลงทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ชายทะเลให้เป็นท่าเรือประมงที่ทันสมัย
- 8) เป็นแหล่งให้ความรู้และความบันเทิงเกี่ยวกับชีวิตสัตว์ทะเล

ภาพที่ 4.15 ที่ตั้งชุมชนอยู่ใกล้กับสถานที่ราชการ

ภาพที่ 4.16 บริเวณชุมชนชายทะเลยุคเริ่มแรก

2) จุดอ่อน

- 1) ลักษณะพื้นที่บางส่วนของชุมชนอยู่ในทะเล ในการพัฒนาจึงจะต้องเสียค่าใช้จ่ายให้การปรับระดับพื้นที่เพิ่มขึ้น
- 2) บริเวณด้านหลังชุมชนเป็นทะเล เป็นอุปสรรคในการขยายพื้นที่ชุมชนออกไป
- 3) การจราจรภายในชุมชนไม่สะดวก เนื่องจากมีถนนและซอยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งล้วนแต่มีความคับแคบและคดเคี้ยว ทำให้ระบบขนส่งมวลชนหรือรับรับจ้างทั่วไปไม่สามารถให้บริการได้ในชุมชนทะเล
- 4) มีแหล่งมั่วสุมทางด้านการพนันและยาเสพติดมากทำให้เกิดคดีอาชญากรรมร้ายแรงบ่อยครั้ง
- 5) สภาพทรุดโทรมของบ้านเรือนภายในชุมชนปัจจุบันทำให้เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยทำให้ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 6) ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์โดยการปลูกสร้างอาคารลงไปทะเล
- 7) ปัญหาการระบายน้ำทิ้งและน้ำท่วม เนื่องจากกรทึงเศษวัสดุ เช่น เปลือกหอย ลงในท่อระบายน้ำทำให้เป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ
- 8) ปัญหาไฟฟ้าสาธารณะไม่เพียงพอทำให้แสงสว่างไม่เพียงพอภายในชุมชนชายทะเล
- 9) ปัญหาน้ำเสีย มีการทิ้งน้ำเสียลงทะเล โดยไม่มีการบำบัดก่อนการทิ้ง
- 10) ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง โดยโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปการประมง โรงฆ่าสัตว์ คู่ออมรถ โรงพิมพ์

ภาพที่ 4.17 สภาพผิวการจราจรที่ชำรุด

ภาพที่ 4.18 บ้านที่เก่าและชำรุดตามเวลา

ภาพที่ 4.19 การบุกรุกที่สาธารณะ

ภาพที่ 4.20 มีกองขยะตักค้าง

ภาพที่ 4.21 การบุกรุกถนนสาธารณะ

ภาพที่ 4.22 สภาพซอยที่มีขนาดแคบมาก

3) โอกาส

1) พัฒนาปราชายเลนเพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำและทำให้ชาวชุมชนมีรายได้เพิ่มจากอาชีพประมง

2) มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

3) มีโครงการก่อสร้างทางระบายน้ำท่วมบริเวณคลองสังเขป

4) มีความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งจังหวัดชลบุรีในการกำจัดขยะ

ภาพที่ 4.23 บริเวณปราชายเลน

ภาพที่ 4.24 เส้นทางเชื่อมต่อกับภายนอกชุมชนชายทะเล

ภาพที่ 4.25 ท่าเทียบเรือภายในชุมชน

ภาพที่ 4.26 อาคารเก่าที่อยู่ในชุมชน

4) ข้อจำกัด

- 1) ลักษณะพื้นที่ของชุมชนชายทะเลที่ติดกับทะเลมีขนาดพื้นที่จำกัดการพัฒนาและการขยายตัวทำได้ยาก
- 2) การสูญเสียเอกลักษณ์ของอาชีพประมงชายฝั่ง
- 3) มีโครงการก่อสร้างหรือการถมทะเลอาจถูกต้อง ต้านจากนักอนุรักษ์
- 4) มีประชากรแฝงมากในพื้นที่
- 5) การจราจรติดขัดเดินทางไม่สะดวก
- 6) เป็นแหล่งชุมชนแออัดที่อยู่กลางเมืองชลบุรีในสภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 4.27 มีพื้นที่บนบกเหลือน้อย

ภาพที่ 4.28 สภาพความเสื่อมโทรมริมทะเล

ภาพที่ 4.29 ชุมชนเป็นพื้นที่เสื่อมโทรม

ภาพที่ 4.30 ขาดเอกลักษณ์การเป็นชุมชนชายทะเลยุคเริ่มแรก

4.4.2 การวิเคราะห์บทบาทของชุมชนชายทะเล

ในการกำหนดบทบาทของชุมชนชายทะเล ซึ่งจะเป็นกรอบในการฟื้นฟูชุมชนและโครงการต่างๆ นั้น มาจากการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนซึ่งจะเป็นการฟื้นฟูทั้งระบบคือกายภาพ , เศรษฐกิจ , สังคมและสิ่งแวดล้อมชุมชนโดยสามารถกำหนดบทบาทการฟื้นฟูชุมชนชายทะเลดังนี้ ชุมชนชายทะเลเป็นบริเวณที่อยู่อาศัยที่มีมาตรฐาน และปลอดภัยโดยทำการพิจารณาจากศักยภาพของที่ตั้งกับเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน ที่เป็นหมู่บ้านประมงชายฝั่งทะเลแห่งแรกของจังหวัดชลบุรี ส่วนปัญหาของชุมชนเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ส่วนเรื่องของโอกาสของชุมชนนั้นสามารถฟื้นฟูชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ และการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่มีอยู่ด้านหลังชุมชนจะทำให้มีสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้นการประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์ชายฝั่งทะเล และการประมงชายฝั่งจะได้ผลมากขึ้นเป็นโอกาสที่ดีของชาวชุมชน ที่จะมีรายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพและเป็นการลดจำนวนผู้ว่าง งานของชุมชนได้ส่วนการให้บริการสาธารณสุขปโภค เป็นหน้าที่ของทางเทศบาลเมืองชลบุรีที่จะพัฒนาการให้บริการเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรีทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรีที่มีปัญหาด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อชุมชนชายทะเลเทศบาลเมืองชลบุรีในด้านลบดังนั้นจึงควรหาวิธีการปรับปรุงฟื้นฟูที่เหมาะสมต่อไป